

Годишен доклад за дейността
Доклад на независимия одитор
Финансов отчет

ДП Ръководство на въздушното движение

31 декември 2012 г.

Grant Thornton

| An instinct for growth™

Съгласувано с:

Зам. генерален директор ОД	Зам. генерален директор ТД	Зам. генерален директор АД	Финансов директор и главен счетоводител	Директор на дирекция „Безопасност“
Ангел Рачев	Стоян Тодоров	Илия Манолов	Венцислав Марков	Пламен Христов
Заличена информация на основание чл.2, ал.2, т.5 от ЗЗЛД				

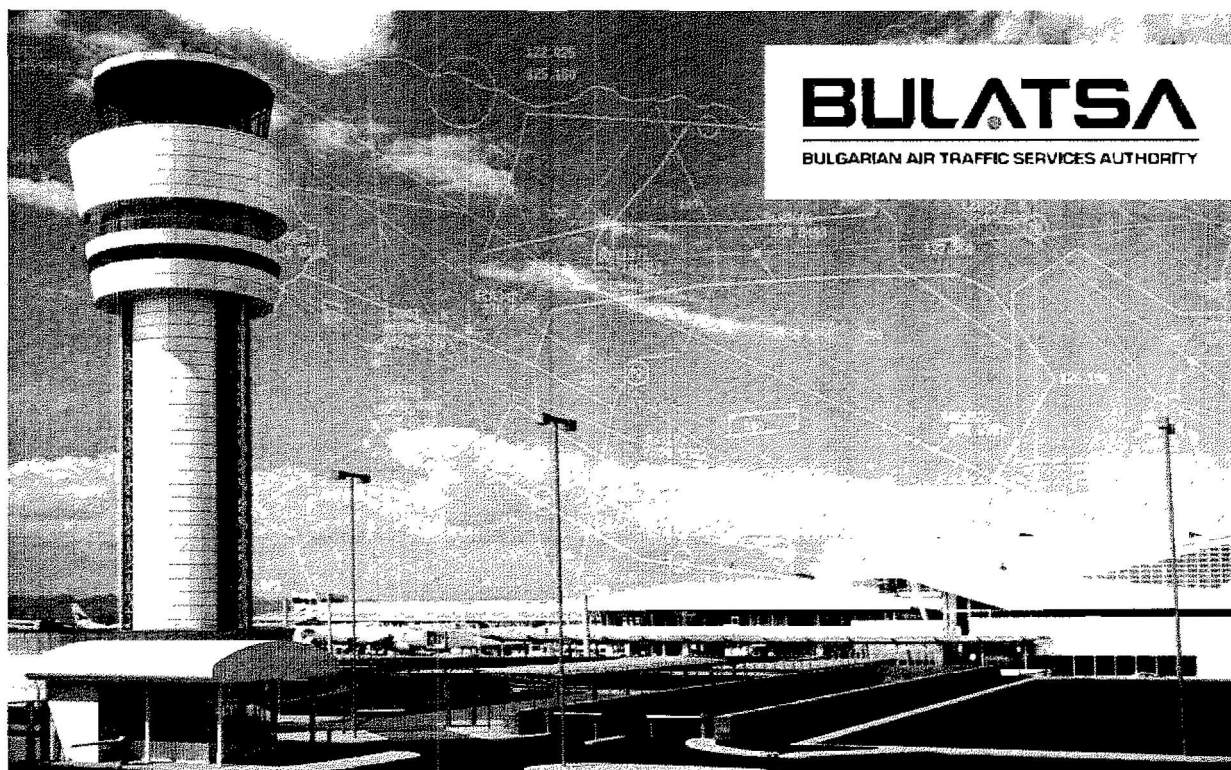
Съставили:

Директор на дирекция УВД	Директор на дирекция РНС за УВД	Директор на дирекция КНО	Директор на дирекция СПС	Директор на дирекция ПООПУС	Директор на дирекция ЧР
Ивайло Василев	Веселин Стоянов	Владимир Гочев	Евгени Бекярски	Ваня Клингова	Деннслав Йорданов
Заличена информация на основание чл.2, ал.2, т.5 от ЗЗЛД					

Ръководител сектор ЦПК	Началник отдел ОБ	Началник отдел „Качество“	Началник отдел ПА
Васил Драгнев	Веселин Марков	Марин Петров	Витан Тодоров
Заличена информация на основание чл.2, ал.2, т.5 от ЗЗЛД			

Съдържание

	Страница
Годишен доклад за дейността	-
Доклад на независимия одитор	-
Отчет за финансовото състояние	1
Отчет за всеобхватния доход	3
Отчет за промените в собствения капитал	4
Отчет за паричните потоци	6
Пояснения към финансовия отчет	7

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА
ДП РВА ПРЕЗ 2012 Г.

Съгласувано с:

Зам. генерален директор ОД	Зам. генерален директор ТД	Зам. генерален директор АД	Финансов директор и главен счетоводител	Директор на дирекция „Безопасност“
Ангел Рачев	Стоян Тодоров	Илия Манолов	Венцислав Марков	Пламен Христов
Заличена информация на основание чл.2, ал.2, т.5 от ЗЗЛД				

Съставили:

Директор на дирекция УВД	Директор на дирекция РНС за УВД	Директор на дирекция КВО	Директор на дирекция СПС	Директор на дирекция ПОПУС	Директор на дирекция ЧР
Ивайло Василев	Веселин Стоянов	Владимир Гочев	Евгени Бекарски	Ваня Клингова	Денислав Йорданов
Заличена информация на основание чл.2, ал.2, т.5 от ЗЗЛД					

Ръководител сектор ЦПК	Началник отдел ОБ	Началник отдел „Качество“	Началник отдел ПА
Васил Драгнев	Веселин Марков	Марин Петров	Витан Тодоров
Заличена информация на основание чл.2, ал.2, т.5 от ЗЗЛД			

СЪДЪРЖАНИЕ:

- I. МИСИЯ, ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ**
- II. ФУНКЦИИ И УПРАВЛЕНИЕ**
- III. ОСНОВНИ СЪБИТИЯ И ПРИОРИТЕТИ**
- VI. ОТНОШЕНИЯ С КЛИЕНТИТЕ И КОНСУЛТАЦИИ С ПОЛЗВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИТЕ**
- V. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ**
- VI. ОПЕРАТИВНА ДЕЙНОСТ**
- VII. ТЕХНИЧЕСКО ОСИГУРЯВАНЕ НА ОПЕРАТИВНАТА ДЕЙНОСТ**
- VIII. УПРАВЛЕНИЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА И КАЧЕСТВОТО**
- IX. АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА И УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ**
- X. ФИНАНСОВО – СЧЕТОВОДНА ДЕЙНОСТ**
- XI. ОЦЕНКА НА НИВОТО НА ЕФЕКТИВНОСТ НА ИЗВЪРШЕНОТО АЕРОНАВИГАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ И ДОСТИГНАТО НИВО НА БЕЗОПАСНОСТ**
- XII. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЕФЕКТИВНОСТ**
- XIII. ИНВЕСТИЦИИ**
- XIV. РИСКОВЕ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА НА ПРЕДПРИЯТИЕТО**

I. МИСИЯ, ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Мисия - Предоставяне на висококачествено аеронавигационно обслужване (АНО) за надеждно и ефективно управление на дейността по АНО, поддържайки най-високи нива на безопасност и намалявайки влиянието върху околната среда.

Визия - Запазване на ДП РВД като конкурентноспособно предприятие, което успешно се справя с предизвикателствата, поставени пред него от новите реалности и е жизнеспособно в бизнеса по предоставяне на АНО. Поддържане лидерска позиция в системата на АНО в Югоизточна Европа.

Стратегически цели на ДП РВД

- Разпознаване на ДП РВД като безопасно и конкурентноспособно предприятие от авиационната общност в Европа самостоятелно и в рамките на Функционален блок въздушно пространство – ДУНАВ (ДУНАВ ФБВП).
- Подобряване на показателите за безопасност, ефикасност и ефективност
- Повишаване на пазарния дял в обслужването на въздушното движение в региона.
- Утвърждаване на ключовата роля на ДП РВД в дейностите по АНО в зоната на Югоизточна Европа.

II. ФУНКЦИИ И УПРАВЛЕНИЕ

ДП „Ръководство на въздушното движение“ е юридическо лице, което притежава свидетелство за извършване на АНО и изпълнява държавни функции по предоставяне на аеронавигационни услуги в обслужваното гражданско въздушно пространство (ВП) на Република България. Основният предмет на дейност на ДП РВД е:

1. управление на въздушното движение за постигане на безопасност, ефективност и редовност на полетите в обслужваното гражданско ВП;
2. планиране, осигуряване, внедряване, експлоатация и поддържане на съоръжения, системи и оборудване за комуникационно, навигационно, обзорно, енергийно, метеорологично и аеронавигационно осигуряване на обслужваното въздушно движение и съпътстващата инфраструктура;
3. комуникационно обслужване, навигационно обслужване и обслужване по обзора;
4. метеорологично обслужване;
5. аеронавигационно информационно обслужване;
6. метеорологично обслужване;
7. информационно обслужване на дейностите по търсене и спасяване на ВС;
8. управление на системата за безопасност на въздушното движение в рамките на предоставената му компетентност;
9. изпълнение на задълженията на Република България, произтичащи от международни договори в областта на управлението на въздушното движение, по които Република България е страна;
10. събиране на такси за аеронавигационно обслужване.

Оперативното управление на ДП РВД през 2012 г. се осъществява на база система за управление чрез основни цели и задачи, чрез дефиниране, отчитане и контрол на дейностите, извършвани от отделните териториално и/или функционално обособени звена на предприятието.

III. ОСНОВНИ СЪБИТИЯ И ПРИОРИТЕТИ

III.1. Разширение и модернизация на системата SATCAS

През 2012 г. продължи изпълнението на актуализирания План за развитие на автоматизираната система за управление на въздушното движение SATCAS.

Бяха внедрени три работни пакета. Първият осигури надграждане на SATCAS за работа с Централизираната система на EUROCONTROL за разпределение и управление на вторичните кодове (програмата CCAMS), която назначава уникален вторичен код на транспондера на въздухоплавателното средство (ВС). Вторият пакет позволи работа на SATCAS с новия формат на полетен план на ИКАО (ICAO FPL 2012), който дава възможност за обмен и предоставяне на ръководителите на полети (РП) на допълнителна информация, касаеща различните видове техническо оборудване на ВС – ADS-B, CPDLC, както и навигационни възможности на ВС - RNAV и RNP и др. Третият пакет осигури надграждане на системата с възможност за обмен на данни със системите в съседните страни чрез новия протокол OLDI FMTP (FMTP-TCP/IP-v4/v6), в изпълнение на Регламент (ЕО) 633/2007. FMTP ще позволи подобрени и разширени възможности за обмен на данни между гражданските и между гражданските и военните системи за УВД.

През годината започна работа по внедряване на други два работни пакета. В рамките на първия, бяха проведени предварителни тестове за внедряването през 2013 г. на възможността на SATCAS за работа с радарна информация Mode S. Това ще позволи изобразяване на данни за различни параметри на полета, получени от борда на ВС и визуализирането им на работните позиции на РП, подобрявайки безопасността и повишавайки капацитета на ВП. В рамките на втория, ще се реализират възможностите за актуализиране на информацията в базите данни между оперативната и резервираща системи SATCAS. Това ще позволи автоматизирано синхронизиране на цялата налична информация за полетите в двете системи без необходимост от човешка намеса, в резултат на което ще се подобри безопасността. Беше планирана замяна и на резервиращата подсистема на автоматизирана система за УВД – SATCAS през 2013 г. Новото хардуерно оборудване и софтуер ще подобри значително нейното бързодействие и ще осигури разширен капацитет на системата. Предстои добавяне на сървъри и работни станции на отдалечените работни места в ЛЦ за ОВД Бургас и Варна за постигане на пълна резервираност на системата и реализиране на „План за осигуряване обслужването на въздушното движение при извънредни ситуации (ПООИС)“.

III.2. Развитие на инициативата за създаване на Функционален блок от въздушно пространство (ФБВП) - DANUBE FAB. Инициативата на Европейската комисия (ЕК) за Единно европейско небе (ЕЕН)

III.2.1. Проект за установяване на ФБВП - DANUBE FAB

Основен приоритет в дейността на предприятието през 2012 г. беше проектът за установяване на функционален блок от въздушно пространство (ФБВП) във въздушното пространство (ВП) на Република България и Румъния (DANUBE FAB). Дейностите по развитието на проекта се изпълняваха в съответствие със заложените срокове в Европейското законодателство и Решението на ЕК № 6822 от 11 септември 2009 г. за отпускане на финансова помощ от Общността за проекти от общ интерес - „Проект DANUBE FAB (фаза 1/етап 2, фаза 2 и фаза 3)“ - 2008-EU-40001-S - в областта на трансевропейските транспортни мрежи (TEN-T).

Експерти от ДП РВА активно участваха в подготовката за ратифициране на Международното споразумение за установяване на DANUBE FAB от българския парламент, което бе прието от 41-то Народно събрание на 14 март 2012 г. със „Закон за ратифициране на споразумението за установяване на функционален блок от въздушно пространство DANUBE FAB между Република България и Румъния, подписано на 12 декември 2011 г. в гр. Брюксел“, обн. ДВ бр. 25/27.03.2012 г. Международното споразумение за установяване на DANUBE FAB влезе в сила на 16 ноември 2012 г. след ратифицирането му от румънска страна на 02 ноември 2012 г. и размяна на дипломатически ноти.

На 15 ноември 2012 г. в София беше подписано Споразумение за сътрудничество между доставчиците на аеронавигационно обслужване в DANUBE FAB - ДП РВА и ROMATSA.

В хода на изпълнение на проекта бяха изготвени редица ключови документи, а именно - анализ на разходите и ползите и бизнес досие на DANUBE FAB, доклад от симулациите в реално време (RTS), доклад по безопасността на симулациите, изготвени от ЕВРОКОНТРОЛ, актуализиран план за внедряване на предложения за подобряване на организацията на ВП, досие по безопасност на DANUBE FAB, политика за безопасност на DANUBE FAB, проект на Стратегическа програма и Годишен план на DANUBE FAB, проекти на правомощия на управителните органи на функционалния блок след неговото установяване и др.

Някои от описаните ключови документи бяха обединени в пакет документация, предназначен за представяне на DANUBE FAB пред Европейската комисия преди неговото установяване, съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 176/2011 г., съдържащ уведен материал, обзорец материал и 19 анекса. След представянето на коментари от ЕК и заинтересованите страни екипът по управление на проекта DANUBE FAB, съвместно с ННО, МТИТС и ВВС на Република България и съответните институции в Румъния подготвиха и изпратиха координиран и аргументиран отговор от името на DANUBE FAB заедно с нотификация до вицепрезидента на ЕК и комисар по транспорт – г-н Сийм Калас относно установяването на DANUBE FAB в рамките на поставения от Европейското законодателство срок – преди 04 декември 2012 г.

Проектът DANUBE FAB бе представен на редица международни форуми и съвещания – с координатора на ЕК за ФБВП, г-н Ярзембовски, март 2012 г., с ползвателите на ВП, април 2012 г., с представители на Европейската агенция за авиационна безопасност (EASA), 25 юни 2012 г., с представители на Европейската комисия и други заинтересовани страни за обсъждане на представения пакет документация съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 176/2011, 18 юли 2012 г., на 47-мо съвещание на Комитета за Единно европейско небе към ЕК, октомври 2012 г. и др.

Подготвиха се и се проведеха три заседания на Управителния комитет на DANUBE FAB, съответно на 01-02 март 2012 г., 28-29 май 2012 г., и 14-15 ноември 2012 г. и четвърта среща на Социалния консултативен форум на DANUBE FAB с участието на организации, представляващи служителите в двата ДАНО, на 02-04 май 2012 г., под домакинството на ДП РВА.

Съвместно с румънския доставчик на АНО (ROMATSA) се изготви проект за тръжна документация за наемане на консултант за управление на проекта за фазата на внедряване на DANUBE FAB след 2012г., като процедурата ще се проведе по българското законодателство в началото на 2013 г. Продължава работата и по установяване на управителните и работните органи във функционалния блок.

Успешно завършиха дейностите по хармонизирането на АИО, като резултат от това официално бяха подписани: “DANUBE FAB AIS HARMONISATION”, и “Strategic Plan for AIS Activities-Implementation Phase 2013-2017”, “DANUBE FAB CONOPS”.

С цел хармонизиране на обслужването на ВД в рамките на проекта DANUBE FAB, беше изготвен анализ на съществуващите процедури за ОВД в ДП РВД и ROMATSA и беше изготвен план за актуализиране на съществуващите нормативни документи, в съответствие с констатираните различия.

III.2.2. Инициативата на Европейската комисия (ЕК) за ЕЕН.

С цел опростяване, изясняване и модернизирание на законодателството за Единното европейско небе, Европейската комисия стартира процеса по промяна на правната рамка на ЕЕН и проведе обществено допитване в периода 21.09.2012 – 13.12.2012. Целта на това обществено допитване е Комисията да проучи мнението на заинтересованите страни с оглед на опростяването, изясняването и модернизиранието на законодателството на ЕЕН. Тази актуализация трябва по-специално да определи решения за подобряване на работата на аеронавигационното обслужване, и да коригира, когато това е възможно и необходимо институционалното устройство. ДП РВД предостави своето становище като самостоятелна организация, както и чрез своите канали за комуникация чрез партньорските организации.

III.3. Проект: „Изграждане на нова летищна контролна кула София с прилежащата инфраструктура към нея”

През 2012 г. продължи реализацията на проекта за Изграждане на нова летищна контролна кула София с прилежащата инфраструктура към нея. Представители на ДП РВД активно участваха в обсъждането и съгласуването на работните програми за организация на строителството и осъществяваха контрол на сроковете и качеството на вляганите материали при изпълнението на обекта. Строежът е изпълнен, включително и външните (електро, комуникационни и топлопроводни) връзки към него. Издадено е Разрешение за ползване на 29.11.2012 г. от ДНСК. Със Заповед на генералния директор от 07.12.2012 г. е преустановена работата на старата летищна кула и обслужването на полетите се извършва изцяло от новата летищна контролна кула.

III.4. Социален диалог

Основен акцент на социалната политика през 2012 г. беше активният диалог със социалните партньори, свързан с провеждането на преговори за сключване на нов Колективен трудов договор на ДП РВД, както и по всички въпроси, свързани с подобряване условията на труд и реализацията на стратегическите цели на предприятието, които имат отражение върху човешките ресурси.

ДП РВД ежегодно отделя средства за осигуряване на широк кръг от социални дейности, ориентирани към здравето и пълноценния отход на служителите на предприятието и на техните семейства.

Като израз на социалната отговорност на работодателя, съгласно постигнатите договорености по КТД и в изпълнение на решенията на Събранието на пълномощниците през 2012 г. бяха осигурени допълнителни придобивки за служителите в предприятието като: допълнително доброволно пенсионно осигуряване, застраховка „Живот”, социални надбавки, поддържане на социални бази и ведомствени жилища, профилактични прегледи и др.

Основните проекти, реализирани през 2012 г. в областта на социалната политика са насочени към предприемане на коригиращи мерки за ограничаване на съществуващите рискове в съответствие с оценката на риска на работните места, поддържане на получения сертификат за системата за здраве и безопасност при работа в ДП РВД по стандарта OHSAS 18001/2007 и подготовка за провеждане на обществена поръчка за сключване на договор за застраховка „Живот” за периода 2013-2015 г.

III.5. Идентифициране на допълнителни възможности за подобряване на ефективността при осъществяване на дейностите на ДП РВД

ДП РВД отчита устойчива тенденция за повишаване на ефективността на дейността при осигуряване на АНО. Предприятието е набелязало набор от мерки, за оптимизиране на разходите за АНО и за повишаване на ефективността на дейността в краткосрочен и дългосрочен план. За провеждането им се търси и необходимото съдействие и от ГД ГВА и от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

В последните няколко години ДП РВД успява да поддържа относително постоянно ниво на общите разходи за АНО, независимо от нарастването на цените на стоките и услугите в страната. Това, съчетано с нарастването на трафика и плавното намаляване на състава, доведе до повишаване на ефективността на дейността.

Като едни от основните цели на бизнес-плана на предприятието са заложили запазването на стойност по-ниска от 400 евро на показателя „евро на съставен контролиран час“ и задържането на таксовата единица „прелитане“ под 40 евро в следващите 3 години. Повече информация относно повишаването на ефективността на дейността има в докладите на Комисията за преглед на дейността (PRC) на EUROCONTROL. Подобряването на ефективността на дейността е постоянен процес, който ще продължи и през следващите години в съответствие с целевите нива заложили в Националния план за ефективност на Република България, съгласно Регламент (ЕС) № 691/2010 на Комисията от 29 юли 2010 г. за определяне на схема за ефективност на АНО и мрежовите функции.

IV. ОТНОШЕНИЯ С КЛИЕНТИТЕ И КОНСУЛТАЦИИ С ПОЛЗВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИТЕ

В рамките на дейностите по управление на отношенията с клиентите, ДП РВД организира и провежда редица мероприятия в съответствие с утвърдения годишен план.

На 16 май 2012 г. беше проведена традиционната консултативна среща във връзка с обслужването на въздушното движение на летищата Бургас и Варна през активния туристически сезон. Бяха разисквани въпроси, свързани с безопасността на полетите, спазването на слотове, визуалните маршрути за полетите по правилата за визуални полети (ПВП) и др.

На 15 юни 2012 г. се проведе среща между представители на ДП РВД и IATA. В рамките на срещата бяха обсъдени въпроси, свързани с разходната база за таксите за АНО за прелитане и в зоните и районите на летищата, подобренията в разходната база свързани с внедряването на DANUBE FAB, развитието на трафика през първи и втори референтен период от Схемата за ефективност и др. Освен тази двустранна среща бяха проведени и три многостранни консултативни срещи с авиокомпаниите през м. март, юни и ноември.

На 06 декември 2012 г. се проведе и традиционната среща за обсъждане на оперативни въпроси, свързани с обслужването на въздушното движение на летище София. По време на срещата бяха дискутирани оперативната обстановка през есенно-зимния сезон на летище София и свързаните с това специализирани дейности като антиобледенителна обработка на ВС преди полет, плановите за развитие на летище София, слотове и мониторинга на ефективността, предоставяното АИО и MET обслужване и други.

На официалната страница в интернет на ДП РВД в раздел „Удовлетвореност на клиентите“ са публикувани паметните записки от срещите между ДП РВД и ползвателите и Годишния доклад за дейностите по управление на отношенията с клиентите за 2012 г.

V. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

През 2012 г. ДП РВД продължи своята дейност като активен член и партньор в работата на международните организации в сферата на гражданската авиация – ICAO, EUROCONTROL, CANSO и съответните структури на ЕК. Международната дейност на ДП РВД през 2012 г. се характеризира с интензивно участие на ръководството и представители на предприятието в сесии на Временния съвет на EUROCONTROL и последващи сесии на Комисията, в съвещания на управителните органи на организацията за аеронавигационни услуги CANSO (ЕС3 и годишните събрания на изпълнителните директори на CANSO), както и във форуми на ЕК и ИКАО.

Основни акценти в международната дейност на ДП РВД през 2012 г. са задълбочаване и разширяване на регионалното сътрудничество в областта на предоставянето на АНО – Споразумение за оперативно-техническо сътрудничество между ДАНО на Република Турция (DHMI) и ДП РВД (подписано на 16 май 2012 г. в Анкара), участие на генералния директор в дейността на форума „Платформа на централноевропейските доставчици на аеронавигационно обслужване (CEAP)“, участие на генералния директор в Конференция на високо равнище на тема „Развитие и разширяване на летищата в района на Черно море и Турция“ и др.

Генералният директор на ДП РВД беше определен за основен представител на DANUBE FAB с право на глас в работата на Борда за управление на мрежата за УВД (NMB) през юли 2012 г., а през септември 2012 г. беше избран за заместник-председател на Европейския комитет (ЕС3) на Организацията за граждански аеронавигационни услуги (CANSO) с двегодишен мандат.

VI. ОПЕРАТИВНА ДЕЙНОСТ

През 2012 г. бяха обслужени общо на брой 548 483 полети, което е с 0.33% повече от 2011 г. В сравнение с 2011 г. общият брой прелитания ВС се е увеличил с 1,14 %, достигайки до 469 251. Броят на полетите от и на територията на българските летища е 79 232, което представлява понижение от 4,22% в сравнение с 2011 г. Това намаление показва ефекта от световната финансово-икономическа криза и нейното отражение върху авиационния пазар най-вече в Европа. Като цяло общият брой обслужени полети следва възходяща тенденция, като през 2012 г. има леко забавяне на темпа на нарастване в сравнение с този от предишните години. До известна степен по-ниския темп на ръст на графика през 2012 г. се дължи и на въведените ограничения във ВП на Гърция поради стачни действия, в резултат на което през 2011 г. през нашето ВП беше обслужен рекорден брой ВС поради пренасочване на трафика и свързаното с това необичайно голямо увеличение. Очакванията са през 2013 г. да продължи тенденцията за увеличаване на броя на обслужени полети.

През 2012 г. броят на общо обслужените единици е нараснал до 2,020,149, което представлява увеличение с 0,07% спрямо 2011 г. и с 2.70% спрямо заложената за 2012 г. прогноза в Националния план за ефективност.

През летния период на 2012 г. не е регистрирано закъснение на ВС поради причини, свързани с ограничения на потоците въздушно движение. Това се дължи на

добрата организация и непрекъснато подобряване технологията на работа, изразена в норми и процедури за обслужване на въздушното движение.

В изпълнение на регламент 1035/2011 беше сключена нова застраховка за отговорността за причинени на трети лица вреди, произтичащи от действията на предприятието в качеството му на ДАНО в обслужваното гражданско ВП на Република България за 2012 – 2013 г. – форма „АРИЕЛ“.

Поради изтичане срока на валидност на издаденото свидетелство за извършване на аеронавигационно обслужване през 2012 г. беше подадено заявление за продължаване срока на валидност на свидетелството на ДП РВА за ДАНО, с необходимите за това документи. ГД ГВА извърши проверка на място в ЦУ на ДП РВА и РЦ/АЦ за ОВД в съответствие с изискванията на националното и европейско законодателство при които не бяха констатирани съществени несъответствия. В резултат на проведената проверка е издадено Свидетелство № БГ-АНС-001/14.06.2012 г.

На 26.02.2012 г. ДП РВА получи покана от ENAV S.p.A. (ДАНО на Република Италия) за съвместно участие в проект „Координация на Доставчици на Аеронавигационно обслужване в рамките на Междинното звено за управление на внедряването (IDSG) на програмата SESAR” („Air Navigation Service Providers (ANSPs) coordination within Interim Deployment Steering Group (IDSG)”), финансиран от Европейската комисия. Целта на проекта е да подпомага IDSG в дейностите по управление на SESAR за внедряването на всички технологични елементи на програмата, в изпълнение на Европейския генерален план за УВД. През 2013 г. предстои включването на ДП РВА в проекта, за което през 2012 г. в ДП РВА беше назначен проектен екип, който активно работи за подготовката на необходимите документи, управлението и реализацията му.

VI.1. Обслужване на въздушното движение

През 2012 г. Наръчник за ОВД, беше актуализиран съгласно последните издания на анексите на ICAO. Наръчникът беше допълнен с процедури за полетно информационно обслужване на летища.

За улесняване на процеса по въвеждане в сила на поправките и измененията в оперативните наръчници, беше актуализирана „Инструкция за актуализиране на Наръчници за ОВД, АИО и МТО”.

Беше въведено в експлоатация интернет базирано приложно програмно осигуряване за попълване и изпращане на полетни планове и свързаните с тях съобщения. Също така бяха изготвени оперативни изисквания за проект за интегриран централизиран брифинг.

Имайки предвид важността на гражданско-военната координация при ОВД и осигуряване на безопасността на ВД при съвместното използване на обслужваното ВП на Република България, бяха изготвени и въведени в сила споразумения за взаимодействие между военните органи за ОВД.

Изготвени бяха поправки и допълнения в договорите за взаимодействие със съседни органи за ОВД.

Бяха разработени процедури за събиране, анализ, съхранение и предоставяне на информация за УПВД слотове за излитане, както и събиране, анализ, съхранение и предоставяне на информация за освобождаване от слотове на УПВД, при излитане от летища на територията на Република България, съгласно Регламент 255/2010 г.

Нарастването на прелитания трафик през обслужваното ВП, динамичното откриване и закриване на работни сектори, наложи необходимостта от гъвкаво планиране и разпределение на РП по работните места. С цел улесняване на цялостния процес по запознаване на РП с работната обстановка преди застъпване на работно дежурство, беше стартиран проект за изготвяне на система за електронен инструктаж на РП (E-Briefing), за

която са изготвени оперативни изисквания, техническо задание и план за въвеждане в експлоатация.

Бяха издадени „Наръчник-Добри практики София Контрол“ и учебни материали „Векторирание“ и „Работа със скорости при ОВД“.

VI.2. Организация на въздушното пространство

Организацията на въздушното пространство е ключов фактор за предоставянето на качествено и ефективно обслужване на въздушното движение. През 2012 г. ДП РВД продължи да подобрява ОВП в контролираните райони на летищата и активно да съдейства за развитието му в национален и международен план.

Успешно беше реализиран проект за реорганизация на процедурите за полети в контролираната зона на летище Пловдив. Проектът беше реализиран съвместно с ВВС и се постигнаха споразумения за взаимодействие между органите за ОВД Пловдив, Крумово и Граф Игнатиево.

Значителен принос за облекчаване на условията за провеждане на полетите по ПВП е успешното приключване на работата по второто актуализирано издание на Аеронавигационна карта на Република България в мащаб 1:500 000.

От съществено значение за реализиране на проектите за промяна в ОВП е подготовката на съответната публикация в Сборник АИР. През 2012 г. продължиха усилията за изготвяне на качествени и своевременни публикации. За усъвършенстване на процесите по обмен на данни и информация беше сложено началото на процес на проектиране на единна система за управление на аеронавигационна информация, в резултат на което е проведено проучване на информационните потоци и е разработена първоначална концепция.

През 2012 г. бяха предприети редица важни стъпки за промени в съществуващата нормативна уредба с цел подобряване на гражданско военната координация. С участието на експерти от ДП РВД беше обновена Наредба № 19 за функциониране на Единната система за гражданско и военно управление на въздушното пространство и беше изготвен проект на Инstrukция № 24 за работа на центъра за планиране и разпределение на въздушното пространство на Република България. В оперативен план разпределението на ВП беше координирано за осигуряване на различни тренировки и учения на ВВС.

ДП РВД активно участва в координирането на дейностите по ОВП на международно ниво, осъществявано чрез съвещания на различни групи и подгрупи на ICAO (RDGE), ЕВРОКОНТРОЛ (RNDSEG, RAD Management Group, SEERM, RAISG) и конференции (Middle East ANSP, Airspace Users and Stakeholders Engagement Conference). Редовно се провеждаха координационни срещи с органи на съседни държави за обсъждане на оперативни и стратегически въпроси по отношение на граничните интерфейси и организацията на ВП в региона.

През 2012 година анализа на различни параметри на ВП беше подобрен чрез прилагането на разнообразни средства и методи за симулация, включително и в реално време. Предложенията за нови трасета вече се разработват въз основа на реалните данни за потоците на въздушното движение. Завършени са редица изследвания за нивата на трафика, комплексността и оптималните секторни конфигурации за 2013 г., включително и при наличие на значими метеорологични явления.

ДП РВД активно работи за въвеждане на сателитна навигация в районите на летищата. Разработват се подходи по сателитна навигация за летище Бургас, финансирано по проекта SHERPA (Support ad-Hoc to Eastern Region with Pre-operational Actions on GNSS), към 7-та рамкова програма на Европейската комисия. Чрез инсталираната на летище Бургас апаратура от мрежата EDCN (EGNOS Data Collection Network) на EUROCONTROL е осигурено изигнанието на изискванията (на ICAO) за наблюдение и

запис на сигналите на сателитните системи. Предстои включване в проекта NASCIO (Navigation SESAR Concepts Involving Operations), финансиран от ЕК, при което ще бъде извършена задължителната летателната инспекция на посочените процедури за полети.

VI.3. Развитие и лицензиране на ръководителите на полети

Осигуряването на навременно и правилно планиране на необходимия брой оперативен персонал – ръководителите на полети (РП) за различните центрове по ОВД в страната е необходимо условие за ефективно и безопасно осигуряване на дейностите по ОВД. През м. октомври 2012 г. бяха утвърдени тригодишните планове на органите за ОВД за периода 2013-2015 г.

Провеждането на външни подбори на кандидати за РП и вътрешни подбори, за придобиване на нови квалификационни класове за РП или разрешения за инструктори или началници на смени се явява част от повишаването на квалификацията на РП. През 2012 г. бяха продължени дейностите от предидшната година и беше проведен още един външен подбор, като броя на общо селектираните кандидати за РП за органите Кула и Контрол достигна 32.

Поддържането на компетентността на оперативния персонал, притежаващ свидетелства за РП е едно от основните задължения на самите РП и на ръководните органи в ДП РВД, следящи за изпълнението на тези изисквания, които се явяват част от изискванията на Регламент 805/2011/ЕС. Във връзка с тези общи европейски изисквания към РП, бяха актуализирани два водещи документа в сферата на обучението и поддържането на компетентността на РП в ДП РВД:

Планове за обучение в органите за ОВД;

Схеми за компетентност в органите за ОВД;

Документите бяха утвърдени от ГД ГВА, като също бяха упълномощи компетентни длъжностни лица от ДП РВД, които да провеждат изпити и проверки на РП за срок от 3 години.

През 2012 г. беше проведено обучение по Team Resource Management (TRM) за всички РП от ДП РВД, съгласно задачите от "European Harmonization and Implementation Plan".

Постигането и поддържането на ниво на владение на английски език от РП, в съответствие с ANNEX 1 на ICAO и Регламент 805/2011/ЕС, чрез провеждане на поредица курсове по авиационен английски в англоезична държава, остана между приоритетните задачи в предприятието. В тази връзка през 2012 г. беше сключен нов договор, за провеждане на курсове за поддържане на езиковото ниво на РП.

VI.4. Аеронавигационно информационно обслужване

През 2012 г. бяха изготвени първите проекти на „Договори за взаимодействие“ относно реда, процедурите и условията за предоставяне на аеронавигационна информация от оторизираните лица от летищата София, Варна, Бургас, Пловдив и Горна Оряховица до отдел АИО, дирекция УВД, ДП РВД и последващата обработка, подготовка и публикуване на предоставената информация.

С цел своевременно актуализиране на сборник AIP, бяха изготвени, публикувани и разпространени 21 на брой аеронавигационни публикации.

В Европейската база данни (EAD) отдел АИО публикува всички SID, STAR и IAP процедури за летищата София, Варна, Бургас, Пловдив и Горна Оряховица в модул SDO DP-Procedures на EAD.

VI.5. Авиометеорологично осигуряване

Във връзка с намаляване на преките разходи за метеорологично обслужване за периода 2012-2015 г. бяха изготвени:

- проект за нова организационната структура на АМО;
- междинен доклад за първи референтен период от пилотен проект за реструктуриране на АМО, включително създаването на Единен Прогностичен Център – София.

- необходимата документация за създаването и организацията на работа на Единен Прогностичен Център София.

На 18.10.2012 г. бяха публикувани в АИР въведените структурни и оперативни промени в АМО.

Беше изготвена последната редакция и публикувана нова Наредба № 3 за метеорологичното обслужване на гражданското въздухоплаване на МТИТС – ДВ 25/07.03.2012 г.

Въведени са Локални Редовни Сведения (MET REPORT) и Локални Специални Сведения (SPECIAL REPORT), които са предназначени за долитащи и отлитащи ВС и се разпространяват само в района на РЦ/АЦ за ОВД София и Бургас.

Продължава модернизацията на автоматизирана метеорологична наблюдателна система (AWOS) в АМС Варна, Пловдив и Г. Оряховица.

Изготвени са осъвременени климатични характеристики на летища София, Варна, Бургас, Пловдив и Г. Оряховица за периода 1995 – 2011 г.

Бяха изготвени и утвърдени от ГД ГВА четири програми за професионално метеорологично обучение.

С цел подобряване на метеорологичното обслужване предоставено от ДП РВД, бяха подписани Рамкови споразумения с Техническият университет – Варна и с Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания на БАН.

VI.6. Център за подготовка на кадри

През 2012 г. Центърът за подготовка на кадри беше сертифициран като организация за обучение към Доставчика на аеронавигационно обслужване - ДП РВД, с което придоби статут на обучаваща организация на основание Регламент (ЕО) № 216/2008 на Европейския парламент и на съвета и Регламент (ЕС) № 805/2011 на Комисията. Обучението в Центърът за подготовка на кадри започна да се провежда по разработени нови учебни планове в съответствие със ССС версия 3.0., осигуряващи постигането на целите на обучението.

ЦПК продължи валидността на сертификата си за авиационен учебен център съгласно изискванията на Наредба 27 на МТИТС за срок от 3 години.

В изпълнение на основната си дейност през 2012 г. Центърът за подготовка на кадри предостави обучение за придобиване и поддържане на квалификацията на авиационен персонал за нуждите на ДП РВД и летищни оператори.

В съответствие с необходимостта за подготовка на нови кадри бяха проведени курсове за първоначално обучение на РП за нуждите на РЦ/АЦ за ОВД. Бяха подготвени и проведени курсовете за придобиване на втори квалификационен клас за РП от РЦ/АЦ за ОВД София, Варна и Бургас, както и обучение и тренировка за поддържане на компетентност на всички РП съгласно одобрен план.

ЦПК има основна роля в дейностите по тестване на РП за достигане на оперативно ниво 4 или по-високо по английски език за гражданското въздухоплаване.

VII. ТЕХНИЧЕСКО ОСИГУРЯВАНЕ НА ОПЕРАТИВНАТА ДЕЙНОСТ

VII.1. Развитие и лицензиране на инженерно-техническия персонал

В съответствие с изискванията на Наредба 1 на МТС през 2012 г. бяха проведени опреснителни курсове и изискуемите изпити на инженерно-техническия персонал (ИТП), извършващ техническото обслужване на съоръженията и системите за УВД с цел потвърждаване на квалификационните класове. Изпитите бяха проведени посредством компютърно базираната система TESLA, разработена в ДП РВД. В резултат валидността на свидетелствата за правоспособност на ИТП бе продължена за нов 3-годишен период.

VII.2. Комуникации

През 2012 г. бе подобро обслужването по комуникации с централите за УВД в съседните страни и разширена Регионалната IP мрежа – Румъния, Сърбия и Турция. Изградени бяха нови високоскоростни линии за съвместно предаване на глас и данни, въведени бяха нови услуги (обмен на радиолокационна информация).

Модернизирана е Аеронавигационната телекомуникационна мрежа на ДП РВД чрез инсталиране на нови IP маршрутизатори и нови токозахранващи устройства, като е повишена надеждността и достъпността на мрежата.

Бяха обновени токозахранващите системи на комуникационните съоръжения, инсталирани в отдалечени комуникационни обекти.

Извършена е доставка на система за обмен на аеронавигационни съобщения – Aeronautical Message Handling System (AMHS). Проведен бе успешен SAT и последващо въвеждане в редовна експлоатация на системата в РЦ за ОВД София.

Извършена е модернизация на цифровата VATIC Алкател 4400 в РЦ за ОВД София.

Доставено с УКВ оборудване с канално отстояние 8.33 kHz за осигуряване на радиовръзка „въздух-земя” в приемо-предавателните центрове ТРАК „Черни връх”, Върбица и „Връх Ботев”.

VII.3. Навигация и метеорологична техника

През 2012 г. бе изпълнен договор за доставка и инсталация на 5 броя далекомерни съоръжения (DME) за осигуряване на зонална навигация (RNAV) с точност 5NM за En-route на полетно ниво FL 100/120. В началото на 2012 г. бяха инсталирани DME KAL и DME VIT и пуснати в редовна експлоатация. В края на годината бяха инсталирани и оставащите 3 бр. навигационни съоръжения – DME ROZ, DME VRB, DME EMO, като предстои тяхното сертифициране по реда на Наредба 141 и пускане в редовна експлоатация.

Избран е изпълнител за модернизация на DVOR PDV при ЛЦ за ОВД Пловдив и модернизацията е извършена.

Извърши се техническа поддръжка на опорна станция RIMS SOF от проекта EGNOS. Във връзка с тръжна процедура на Европейската Комисия бяха направени офертни предложения за поддръжка на RIMS-SOF за периода 2014-2021г. в отговор на запитвания от кандидатстващи организации за провайдери на EGNOS услугата.

Финализиран е проект на „Стратегия за развитие на навигационните средства за периода 2012-2025”.

В ход е изпълнението на съвместен проект на Технически университет (ТУ) – София, Лаборатория „Електромагнитна съвместимост на комуникационни системи” и ДП РВД „Научно-изследователска дейност за мониторинг и анализ на електромагнитните излъчвания в аеронавигационните радиочестотни ленти.

VII.4. Обзор

През м. април 2012 г. беше въведена в оперативна експлоатация модернизирана версия на системата за многоадамна обработка ARTAS.

Друга приоритетна задача, която беше изпълнена през 2012 г. беше избора на изпълнител за доставка на система за контрол на летателното поле и маневрената площ (A-SMGCS).

През годината бяха изготвени документации за обществени поръчки по два големи проекта в областта на обзора. Първият от тях касае внедряването на най-съвременните технологии за автоматичен зависим и независим обзор – WAM и ADS-B, а втория за пълното модернизиране на трасовите радиолокационни комплекси и инсталирането на нов летищен радиолокационен комплекс на летище София.

VII.5. Информационни технологии

В съответствие с възприетата стратегия на ДП РВД в областта на информационните технологии (ИТ) беше стартирана и успешно осъществена втора фаза на обновяване на компютърната техника в рамките на цялото предприятие. В процеса на внедряване в експлоатация на новата летищна контролна кула София бяха извършени успешно всички необходими мероприятия по оборудването с компютърна техника, преместването на сървъри и осигуряване на мрежова свързаност – оперативна и административна.

Беше стартирано внедряването на Системата за управление на сигурността на информацията (СУСИ), съставен и приет План за въздействие на риска и разработени процедури за прилагане на контролни механизми в използването на информационните технологии в ДП РВД.

Поставени са основите на дългосрочната лицензионната политика на ДП РВД за поддържане и обновяване на корпоративния софтуер. Успешно беше завършена работата по внедряване на оборудването за Интернет достъп по VPN на територията и страната и по осигуряване резервирана доставка на Интернет услуги в дългосрочен план с три годишен договор.

VII.6. Енергийно и светотехническо осигуряване

Във връзка с изискванията на Директива 2009/12 на Европейския Парламент и Съвета относно летищните такси и измененията на ЗГВ и в изпълнение на РМС на МС и заповеди на Министъра на транспорта обслужването на светотехническите системи (СТС) на летищата София, Варна и Бургас е прехвърлено от ДП РВД на летищните оператори.

В тази връзка, бяха извършени всички необходими действия като: преустройства в енергийните системи на РЦ/ЛЦ за ОВД, провеждане на теоретично и практическо обучение на служители на летищните оператори за поддръжка, обслужване и експлоатация на СТС и др.

За подобряване на надеждността на ел. захранването в ЛЦ за ОВД Варна беше въведена в редовна експлоатация UPS система.

VIII. УПРАВЛЕНИЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА И КАЧЕСТВОТО

Безопасността е основният приоритет за цялостната дейност на ДП РВД. Тя концентрира в себе си продукта на дейностите по оперативните, техническите и финансовите аспекти и е в тясно взаимодействие с изискванията по качеството.

През 2012 г. бяха извършени периодични анализи за влиянието на авиационните събития върху безопасността на системата за обслужване на въздушното движение. Изготвени бяха „Годишен анализ на състоянието на безопасността при ОВД в ДП РВД

през 2011 г.” и „Анализ на състоянието на безопасността при ОВД в ДП РВД през първото полугодие на 2012 г.”

Също така с цел по-ефективно управление на безопасността през 2012 г. в ДП РВД започна да се оценява приноса на човешкия фактор (ЧФ) на РП в авиационни инциденти. За целта бе разработена „Методика за класифициране на човешката грешка на РП по време на ОВД при разследване на АИ“, даваща възможност за по-точна оценка на ЧФ. Направи се „Анализ на човешкия фактор като причина за АИ през 2009, 2010 и 2011 г.“, в който след обобщение на въздействието и приноса на човешкия фактор се изработиха конкретни препоръки към дирекция УВД, сектор ЦПК и РЦ/ЛЦ за ОВД за подобряване на безопасността при ОВД.

По отношение на нивото на Културата по безопасност в ДП РВД след изпълнение на Плана за подобряване на културата по безопасност, изработен съвместно с експерти на ЕВРОКОНТРОЛ се постигна резултат на подобрене. Като финален резултат след анализ на резултатите от анкетата за оценка нивото на Културата по безопасност в ДП РВД, проведена през 2012 г., се очертава положителна тенденция в изменението на нивото на културата по безопасност в настоящите резултати спрямо предишната анкета. Това показва, че планираните и изпълнени мероприятия за повишаване на нивото на културата, са правилни и са оказали положителен ефект.

По отношение на зрелостта на СУБ в ДП РВД е преизпълнена целта поставена за 2014 г. от Бизнес плана на ДП РВД – достигане на 70 % до края на 2014 г., а именно през 2012 г. е постигната 74.24 % зрялост на СУБ. Изследването по оценката на СУБ е направено от експерти на ЕВРОКОНТРОЛ, използвайки „CANSO's Standard of Excellence in SMS”.

Бяха актуализирани оценките на безопасността на системи и средства, използвани за осигуряване на ОВД, като навигационни и МТО средства, обзорни и радарни системи, системи за гласова комуникация. След обстоен анализ на актуализираните оценки, като мероприятие за подобрене, беше коригирана и допълнена оценката на комуникационното обслужване в РЦ за ОВД София. За всяка промяна в оперативните системи беше изготвена оценка на значимостта на промяната и план по безопасност при нейното въвеждане.

През 2012 г. бяха регистрирани 260 събития, свързани с оперативната дейност, спрямо 241 през 2011 г.

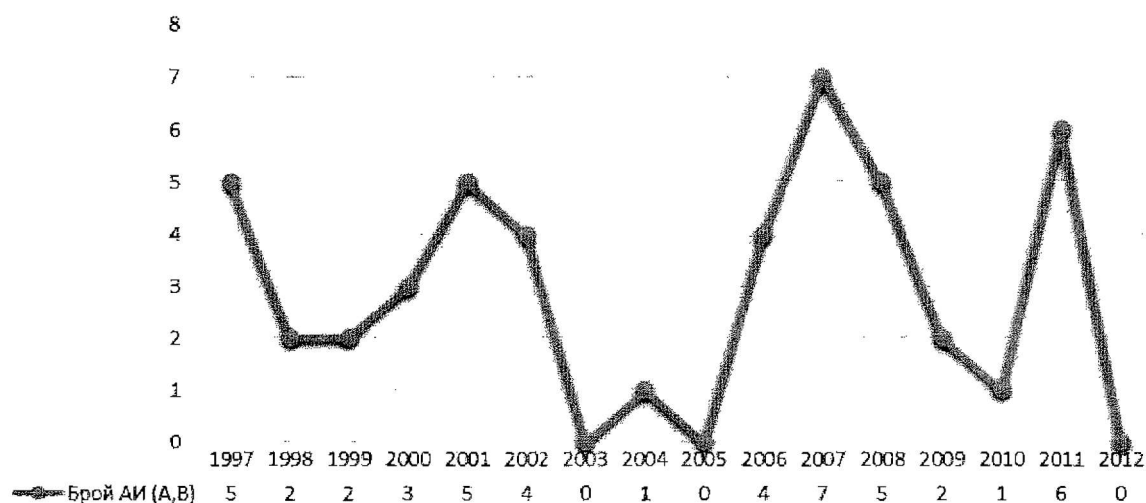
От разследваните и проверени събития само 3 бяха класифицирани като инцидент с клас на сериозност (С) – инцидент. За сравнение, през 2011 г. е имало 2 събития с клас на сериозност (А) – сериозен инцидент, 4 (четири) с клас на сериозност (В) – значим инцидент и 6 (шест) с клас на сериозност (С) – инцидент. Зададените нива на безопасност (ЗНБ) от ГД ГВА за ДП РВД, са дадени в Таблица 1.

Категория авиационен инцидент (АИ)	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
АА (катастрофа)	0	0	0	0	0
А (сериозен инцидент) + В (значителен инцидент)	≤ 0.90	≤ 0.95	≤ 0.97	≤ 0.79	≤ 0.75
С (инцидент)	≤ 2	≤ 2	≤ 2	≤ 2	≤ 2
План за постигнати нива на безопасност (ПНБ) на ДП „РВД” АИ на 100,000 полета					
АА (катастрофа)	0	0	0	0	0
А (сериозен инцидент) + В (значителен инцидент)	≤ 0.86	≤ 0.86	≤ 0.86	≤ 0.79	≤ 0.75
С (инцидент)	≤ 2	≤ 2	≤ 2	≤ 2	≤ 2
ЗНБ са определени на базата на статистически анализ на емпиричните данни с използване на Поасоновото разпределение на вероятностите.					

Таблица 1. Зададените нива на безопасност (ЗНБ) от ГД ГВА за ДП РВД

Въз основа на горната таблица за изтеклата 2012 г. следва, че при обслужени 563 064 ВС, са определени нива на безопасност 4.84 броя АИ с клас на сериозност А + В и 11.26 броя АИ с клас на сериозност С, а в действителност са регистрирани 0 (нула) броя АИ (клас А+В) и само 3 (три) броя АИ с клас на сериозност С (при планирани 11), с оглед на което ДП РВД е постигнало ЗНБ за 2012 г.

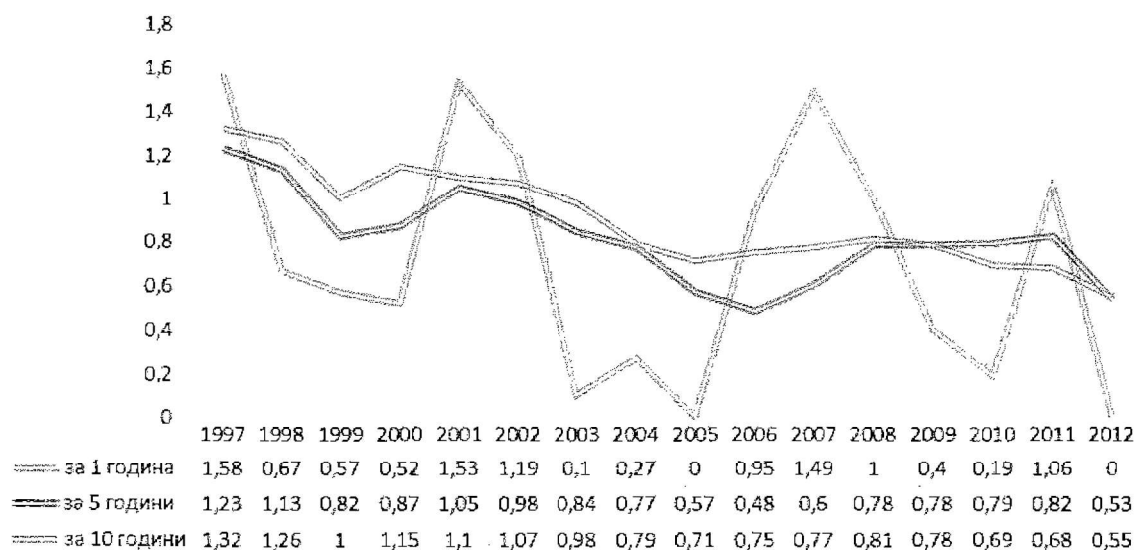
Като цяло АИ са намалели през 2012 г.- не са реализирани АИ с клас на сериозност А и клас на сериозност В, а само 3 с клас на сериозност С, както е показано на Графика 1.

Графика 1 Брой авиационни инциденти от категории (А) и (В) на 100 000 обслужени ВС

Тенденцията на промяна на относителния брой авиационни инциденти от категории (А) и (В) на 100 000 обслужени ВС е представена на Графика 2

БРОЙ И ТЕНДЕНЦИЯ НА АИ (А,В) ЗА 100000 ОБСЛ. ВС

Графика 2 Относителния брой авиационни инциденти от категории (А) и (В) на 100 000 обслужени ВС

За посочения 15 годишен период, основавайки се на изгладените данни от графиките с приплъзване за пет и съответно десет години, се отчита трайна тенденция на подобрене на безопасността - от 1.32 на 0.55 АИ (клас на сериозност А + В) на 100 хил. обслужени ВС (виж Графика 2, последен ред- данни за 10 години).

В сектор ОРСТС (Облитане на радио и свето-технически средства) бяха извършени 81 периодични летателни проверки на 48 броя съоръжения за въздушна навигация и кацане, съгласно утвърдения от ГД ГВА годишен план.

Бяха извършени летателни проверки за въвеждане в експлоатация на 5 бр. нови далекомерни системи DME и 1 модернизирана VOR.

За поддържане на свидетелството за ДАНО, в съответствие с изискванията на т.3 от Анекс I на Регламент (ЕС) 1035/2011 г., Интегрираната система за управление (ИСУ) в ДП РВА е сертифицирана за съответствие с международния стандарт ISO 9001:2008. Сертификата, издаден от „СЖС България“ с валидност до м. май 2014 г. е под двойна акредитация – на Българска служба по акредитация (БСА) и на Службата по акредитация на Обединеното кралство (UKAS). Системата е сертифицирана и по стандарт BS OHSAS 18001:2007. Като компонент на ИСУ беше внедрена Система за управление на сигурността на информацията, с което в приложимата степен се въведоха изискванията на стандарт ISO 27001:2005. В изпълнение на обявената Политика по околна среда, започна внедряване и подготовка за сертифициране на Система за управление на околната среда в съответствие с изискванията на стандарт ISO 14001:2004, като част от ИСУ.

Завърши съвместния проект с EUROCONTROL за оценка на аспектите на околната среда от въвеждането на DANUBE FAB, като резултатите бяха обобщени и анализирани в документ „Implementation Phase - Environmental Impact Assessment Study“, който е част от представянето на проекта пред ЕК.

ДП РВА се утвърди като организация с изявен ангажимент към околната среда и беше инициатор на среща за установяване на Colaborative Environmental Management (CEM) на летищата в Република България.

Въведената система от показатели за ефективност на процесите в ДП РВА беше доразвита и подобрена, за да осигури измерими цели и нива и обвързване на процесите и техните показатели с ключовите показатели от Националния план за ефективност по Регламент (ЕС) № 691/2010.

IX. АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА И УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

През 2012 г. продължи работата по реализация на приоритетите на предприятието за увеличаване на административния капацитет, повишаване на ефективността на дейността и качеството на административното обслужване. Основен акцент беше задълбочаването на процесите на нормативно регламентиране на дейността и засилване на управленските функции на структурните звена.

При управлението на човешките ресурси се следва заложената политика в бизнес-плана на предприятието за плавно намаляване на числеността на състава, съвместяване на функции, чрез допълнително обучение и повишаване на производителността на труда.

Основните процеси в областта на управление на човешките ресурси през 2012 г. бяха насочени към повишаване на качеството на кадровия потенциал на предприятието, като основен ресурс за постигане на стратегическите цели и повишаване на ефективността.

През 2012 г. продължи прилагането на политиката за планиране и подбиране на персонал. При подбирането на персонал, в съответствие със завишените изисквания, заложи в нормативните разпоредби, промяната в длъжностните характеристики и

изисквания, свързани с лицензирането на оперативния и инженерно-техническия персонал, бяха заложили както по-високи критерии в изискванията към кандидатите, така и към методите на изпитване и оценяване. Системата за подбор на персонала се усъвършенства и развива, чрез провеждане на специализирани и езикови изпити за оценяване, въвеждане на стандартни процедури и повишаване на компетентността на участниците в комисиите за подбор.

Управлението на човешките ресурси е насочено основно към обезпечаването на ДП РВД високо квалифициран персонал, поддържането на мотивацията за работа, оптималното разпределение на персонала по структурни звена, при отчитане и координиране на заетостта. В тази връзка текущо бяха извършвани промени в длъжностното и платното разписание, с оглед по-добро адаптиране на служителите и специфичните дейности към променящата се икономическа обстановка.

Продължи изпълнението на плана за повишаване квалификацията на служителите в специализирани курсове в Института по аеронавигационно обслужване на Евроконтрол – IANS, Люксембург.

Провеждането на обучения в специализирани курсове на IANS, както и обмяната на опит между членките на Евроконтрол, ще позволи на ДП РВД да бъде част от една безопасна и ефикасна европейска система за управление на въздушното движение.

Успоредно с изпълнението на плана за обучение в IANS, бяха проведени и други специализирани курсове в страната и чужбина, вкл. и специализирано езиково обучение и обучение по общ английски език, провеждано в България.

В изпълнение на стратегическа задача, заложила в годишния план за дейностите в ДП РВД през 2012 г., за обединяване и автоматизиране на дейностите по управление на човешките ресурси, чрез създаване и внедряване на автоматизирана информационна система за управление, беше избран консултант по изготвяне на анализ на бизнес процесите в областта на управление на човешките ресурси, както и препоръки за въвеждането на такава система и интегрирането ѝ с други информационни системи за управление в ДП РВД.

Х. ФИНАНСОВО – СЧЕТОВОДНА ДЕЙНОСТ

През 2012 г. процесите във финансово-счетоводната дейност бяха насочени към покриване на изискванията на националното и европейското законодателство, както и осигуряване на сигурно и надеждно финансово-счетоводно обслужване на ДП РВД. С оглед гарантиране на финансовата стабилност на ДП РВД се следваше разумна разходна политика в условията на развиващата се световна финансова криза.

И през 2012 г. продължи стремежът и политиката на предприятието за определяне на оптимално ниво на таксовата единица „прелитане” с оглед привличане на допълнителен трафик във въздушното пространство, обслужвано от ДП РВД.

Събираемостта на таксите за аеронавигационно обслужване продължи да бъде висока, около 99%.

Във връзка с промените на националното законодателство бяха актуализирани счетоводния софтуер и софтуера за изчисление на работната заплата.

Изготвени бяха отчети към МТИТС и към ЕК за разходите за 2011 г., свързани с изпълнението на проекта DANUBE FAB.

Съгласно показателите от извършения финансов анализ е видно, че предприятието е в добро финансово състояние. Стойностите на показателите, характеризиращи дейността му, са подобрени, спрямо тези за 2011 г., както следва:

1. Нетни приходи от продажби (НПП) – 161,457 хил. лв. (167,874), от тях 158,897 хил.лв, (166,331) са от аеронавигационни такси.
2. Нетни приходи от продажби на един зает – 143,52 (141,79) хил.лв.
3. Печалба / загуба от дейността в % - 11,97% (4,80%)
4. Коефициент на обща ликвидност – 3,45 (3,37)
5. Коефициент на финансова автономност – 4,16 (3,12)
6. Брой на обслужени единици (БОЕ) на един зает – 1 796 (1 705)

XI. ОЦЕНКА НА НИВОТО НА ЕФЕКТИВНОСТ НА ИЗВЪРШЕНОТО АЕРОНАВИГАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ И ДОСТИГНАТО НИВО НА БЕЗОПАСНОСТ

XI.1. Разходна ефективност

През 2012 г. ДП РВД продължи тенденцията от последните години да подобрява своята разходна ефективност в стремежа си да предостави обслужване на по-ниска цена при подобряване качеството на обслужване, залагайки целевото подобрене в основата на определяната разходна база. След изтичане на срока на действие на Отрасловото партньорско споразумение с IATA за периода 2007-2011 г., дейността по подобряване на ефективността на предоставяното АНО продължи в контекста на въвеждане на инициативата Единно европейско небе. Последното се осъществява чрез промени в законодателния пакет от европейски регламенти, в които като задължителни елементи са изготвянето на план за ефективност (ПЕ) и подобряване на АНО в контекста на функционалните блокове във въздушното пространство. Плана за ефективност на Република България за първия референтен период 2012-2014 г., беше оценен от Европейската комисия като „допринасящ адекватно“ за постигането на общоевропейските цели в наблюдаваните четири ключови области – безопасност, капацитет, околна среда и разходна ефективност.

Паралелно с това по отношение на разходната ефективност ДП РВД планира и наблюдава показателят евро на съставен контролиран час, който се подобрява непрекъснато. Този показател е с около 15% по-нисък от средноевропейските стойности и е на нива от около 365 евро. Планира се тази стойност да се понижава плавно през следващите години.

Всичко това беше съпроводено и с подобрена продуктивност при намаляване на персонала и по-специално продуктивността на РП през последните 10 години. По продуктивност на РП и обща продуктивност, РКЦ София е на едно от челните места в Европа, като продуктивността е съизмерима с тази на централноевропейските държави.

XI.2. Капацитет

Оценка на капацитета на въздушното пространство дава показателя средно закъснение по маршрута - Таблица 2.

Закъснения на полети по маршрута в РКЦ София през 2012 г. ¹				
Месец	Общ брой ВС по маршрута	Изменение в броя ВС по маршрута спрямо 2011 (%)	Сумарно закъснение по маршрута (мин.)	Средно закъснение на полет по маршрута (мин.)
Януари	28625	-3.2	0	0
Февруари	26877	5	0	0
Март	31726	3.2	0	0
Април	37870	1.9	0	0
Май	46683	1.5	0	0
Юни	56182	5.1	0	0
Юли	63711	2.1	0	0
Август	62253	1.7	0	0
Септември	55959	-2.8	0	0
Октомври	47725	-6.2	0	0
Ноември	32582	-2	0	0
Декември	30012	0.9	0	0
Общо за 2012 г.	520205	0.6	0	0

Таблица 1 Средно закъснение на полет по маршрута в РКЦ София през 2012 г.

XI.3. Качество на аеронавигационното обслужване

На база на общите индикатори за закъснение, предоставени от ЕВРОКОНТРОЛ в таблица 3 са представени индикаторите за качество на АНО – предвидимост и надеждност на услугите, предоставяни от ДП РВД.

Индикатори за качеството на АНО на ДП РВД през 2012 г.	
Предвидимост на услугата (% полети закъснели по-малко от 15 минути)	100%
Надеждност на услугата (% полети закъснели по-малко от 60 минути)	100%

Таблица 2 Индикатори за качеството на АНО на ДП РВД през 2012 г.

XII. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЕФЕКТИВНОСТ

XII.1. Изпълнение на Национален план за ефективност на Република България за първи референтен период 2012-2014 г.

Националният план за ефективност на АНО обхваща първия референтен период от 2012 г. до 2014 г. Първото отчитане на изпълнението на целите за ефективност към показателите за ефективност в Националния план за ефективност ще бъде извършено до средата на 2013 г. Част от данните ще бъдат предоставени от ЕВРОКОНТРОЛ, съгласно утвърдените от Европейската Комисия срокове.

¹ Съгласно DNM ATFCM Monthly Summary per ACC, EUROCONTROL Jan-Dec 2012

Показателите за ефективност на ДП РВД, посочени в Националният план за ефективност, са съобразени с изискванията на действащите към момента регламенти. Съгласно Регламент (ЕС) 691/2010 г. за определяне на схема за ефективност на аеронавигационното обслужване и мрежовите функции, се дефинират четири области на ефективност: „Безопасност“, „Капацитет“, „Околна среда“ и „Разходна ефективност“.

За първия референтен период 2012-2014 г. за всяка от изброените области се определят общоевропейски показатели за ефективност и съответни цели за ефективност. За периода държавите-членки са задължени да определят цели за показателите за ефективност в областите „Капацитет“ и „Разходна ефективност“, които трябва да допринасят за постигане на общоевропейските цели.

За втория референтен период тези цели ще бъдат допълнително разширени с останалите две области.

В Националният план за ефективност на Република България, ДП РВД е поело ангажимент да постигне определени цели на показателите за ефективност в областите „Капацитет“ и „Финансова ефективност“, с които да допринесе за декларираните показатели на национално ниво, които са част от общоевропейските показатели за ефективност.

XII.1.1. Безопасност

За първия референтен период не са дефинирани цели по безопасност в Националният план за ефективност.

Зрелостта на системата за управление на безопасността в ДП РВД се определя на годишна база чрез самооценка за последните три години. ДП РВД си поставя цел да достигне 80 % зрелост съгласно показателите на EUROCONTROL до края на 2014 г.

ДП РВД е въвело задължителна схема за докладване на инциденти, чрез вътрешна процедура, като данните се наблюдават и анализират на годишна база.

В ДП РВД е въведена програма за подобряване културата по безопасност. През 2012 г. културата по безопасност е оценена, чрез вътрешно проучване с помощта на анкетни карти.

XII.1.2. Капацитет

Планираните мерки в Бизнес плана на ДП РВД осигуриха постигане на оптимален капацитет на системата.

За периода 2012-2014 г. чрез определени нива за закъснение по маршрута се цели постигане на стойностите на закъснение, зададени от EUROCONTROL чрез т.нар. механизъм за планиране на капацитета на ВП.

Цели за показател „Капацитет“ (минути закъснение по маршрута) в Националният план за ефективност 2012-2014	2012 г.	2013 г.	2014 г.
Референтни стойности на Евроконтрол	0,11	0,14	0,12
Национален план за ефективност (юни 2011 г.)	0,11	0,14	0,12
Национален план за ефективност, актуализиран декември 2011 г. и приет от ЕК юли 2012г.	0,11	0,13	0,11

Таблица 4 Цели за показател „Капацитет“ (минути закъснение по маршрута) в Националният план за ефективност 2012-2014

ХП.1.3. Околна среда

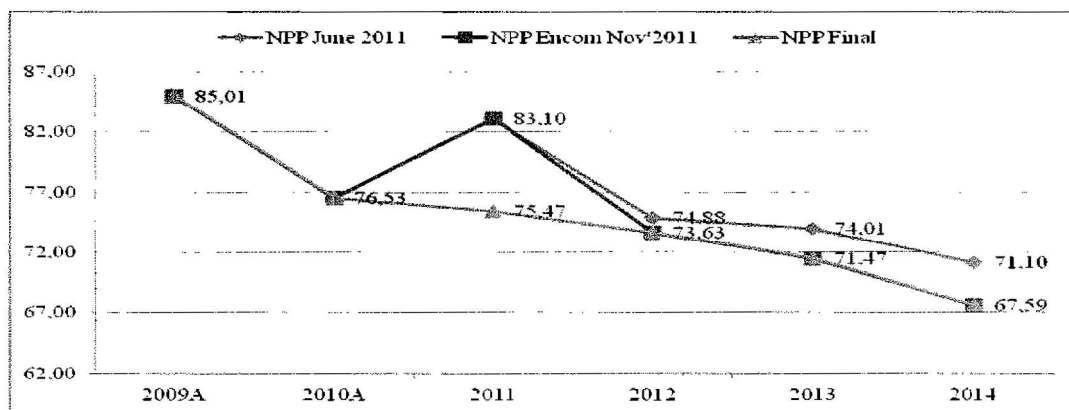
За първия референтен период не са дефинирани цели по Околна среда за България.

ДП РВД води целенасочена политика за постигане и поддържане на ефективност в хоризонталния полет по маршрута и минимизиране разликата между действителната и оптималната траектория, както и ефективно използване на гражданско-военните структури във ВП. Планираното въвеждане на трасова мрежа версия 7 е от основно значение за околната среда.

Като част от проекта ДУНАВ ФБВП се работи по изграждането на система за управление на околната среда и сертифициране по ISO 14001. Чрез нея ще бъдат идентифицирани и контролирани аспекти в дейностите на ДП РВД, по отношение опазване на околната среда и ще се въведе систематичен подход за поставяне на екологични задачи и цели и тяхното постигане.

ХП.1.4. Разходна ефективност

Основен компонент на разходната част на ПЕ са разходите на ДП РВД за предоставяне на АНО. В резултат на проведеното обсъждане на ПЕ с Органа за преглед на ефективността, ПЕ бе подобрен в сравнение с първоначалния вариант. Постигнатите резултати са понижаване на установената таксова единица (DUR) през референтния период по цени от 2009 г. с (-4.5%) и 2011 г. (-3.6%) при съответни общоевропейски цели от (-3.2%) и (-3.5%).

Графика 3 DUR в национална валута по цени от 2009 г.

Подобряването на разходната ефективност в зоните на летищата също е от особено значение за ДП РВД, което може да бъде постигнато чрез подхода „gate-to-gate”, който ще позволи по-добър баланс между търсенето и предлагането на услугите, както и по-гъвкаво използване на ресурсите.

ХП.2. Прагове на показателите за ефективност

Праговете за първия референтен период ще се контролират от ГД ГВА. В стремежа си да оптимизира показателите за ефективност и в съответствие на Регламент 691, ДП РВД ще наблюдава прагове за ефективност, при надхвърляне на които ще се активират механизми за корекция в политиката на предприятието. Мерките за постигане на капацитет представляват изготвяне и прилагане на коригиращи планове. За разходната ефективност се прилага схемата за разделяне на риска, съгласно чл.11а от Регламент (ЕО) 1191/2010.

XIII. ИНВЕСТИЦИИ

Инвестициите заложи в бизнес-план на ДП РВД целят поддържане на дейността на предприятието, нивото на безопасност, осигуряването на оптимален капацитет за предоставяне на АНО, както и повишаването на ефективността на ползваните УВД, КНО, АИО и МТО системи, както основните от тях са следните:

- Подмяна на първични и вторични Mode S радиолокатори в ТРАК;
- Модернизация на автоматизираната система SATCAS, с цел добавяне на нови функционалности и/или промяна на алгоритмите на съществуващите функционалности продиктувани от изискванията на европейските регламенти, и/или използване на обзорна информация от нови сензори;
- Подмяна на първични и вторични Mode S радиолокатори в ЛРАК на Летище София;
- Внедряване на „Система за контрол и управление на наземното движение” (A-SMGCS) на летище София;
- Внедряване на система за автоматичен зависим обзор (ADS-B);
- Внедряване на система за кооперативен независим обзор (WAM) за зоната на София Подход;
- Осигуряване на резервирана наземна навигационна инфраструктура (DME-DME) за целите на зонална навигация (RNAV/PBN);
- Модернизация на съществуващата трасова и летищна наземна навигационна инфраструктура VOR/DME
- Модернизация на радионавигационни системи за точен подход и кацане
- Внедряване на компоненти за спътникова навигация (GNSS)
- Модернизация на Автоматизирани Метеорологични Наблюдателни Системи (AWOS)
- Доставка на УКВ радиооборудване за внедряване на 8,33KHz канално отстояние за целите на радиокомуникацията въздух-земя;
- Доставка на UHF радиооборудване за целите на радиокомуникацията въздух-земя;
- Доставка и инсталиране на оборудване за разширение на радиорелейната мрежа;
- Въвеждане на CPDLC;
- Модернизация на метеорологичните радиолокатори;
- Доставка на нова система за гласови комуникации в РЦ за ОВД София;
- Доставка на нова система за запис и възпроизвеждане на гласова и радиолокационна информация в РЦ за ОВД София;
- Реконструкция на енергийните системи на летищата София, Варна, Бургас и Пловдив.

XIV. РИСКОВЕ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА НА ПРЕДПРИЯТИЕТО

XIV.1. Валутен риск

Предприятието е изложено на валутен риск от покупки, продажби и получени заемни средства, деноминирани в чуждестранна валута. Българският лев е фиксиран към еврото в съотношение 1:1,95583. Валутният риск за ДП РВД е породен основно от евентуални транзакции в щатски долари. Ръководството контролира валутния риск чрез фиксиране на покупните, продажните цени и заемите в левове или евро.

XIV.2. Лихвен риск

Предприятието не използва лихвени заеми.

Приложение:

1. Национални таксови единици на страните-членки на EUROCONTROL – 2012 г.
2. Обслужени единици от страните-членки на EUROCONTROL – 2012 г.
3. Изменение на националната таксова единица на България за периода 2004-2012 г.

Дата:

Генерален директор:

*Заличена
информация на
основание чл.2,
ал.2, т.5 от ЗЗЛД*

Диян Динев

Грант Торнтон ООД
Бул. Черни връх № 26, 1421 София
Ул. Параскева Николау №4, 9000 Варна

T (+3592) 987 28 79, (+35952) 69 55 44
F (+3592) 980 48 24, (+35952) 69 55 33
E office@gtbulgaria.com
W www.gtbulgaria.com

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

До: Управителния съвет на
ДП Ръководство на въздушното движение
Гр.София

Доклад върху финансовия отчет

Ние извършихме одит на приложения финансов отчет на **ДП Ръководство на въздушното движение** към 31 декември 2012 г. включващ отчет за финансовото състояние към 31 декември 2012 г., отчет за всеобхватния доход, отчет за промените в собствения капитал и отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и обобщеното оповестяване на съществените счетоводни политики и другата пояснителна информация.

Отговорност на ръководството за финансовия отчет

Ръководството е отговорно за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от ЕС и българското законодателство и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определи като необходима за изготвянето на финансов отчет, който да не съдържа съществени отклонения, независимо дали те се дължат на измама или грешка.

Отговорност на одитора

Нашата отговорност се свежда до изразяване на одиторско мнение върху този финансов отчет, основащо се на извършения от нас одит. Нашият одит бе проведен в съответствие с Международните одиторски стандарти. Тези стандарти налагат спазване на етичните изисквания, както и одитът да бъде планиран и проведен така, че ние да се убедим в разумна степен на сигурност доколко финансовият отчет не съдържа съществени отклонения.

Одитът включва изпълнението на процедури с цел получаване на одиторски доказателства относно сумите и оповестяванията, представени във финансовия отчет. Избраните процедури зависят от преценката на одитора, включително оценката на рисковете от съществени отклонения във финансовия отчет, независимо дали те се дължат на измама или на грешка. При извършването на тези оценки на риска одиторът

взема под внимание системата за вътрешен контрол, свързана с изготвянето и достоверното представяне на финансовия отчет от страна на предприятието, за да разработи одиторски процедури, които са подходящи при тези обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на системата за вътрешен контрол на предприятието. Одитът също така включва оценка на уместността на прилаганите счетоводни политики и разумността на приблизителните счетоводни оценки, направени от ръководството, както и оценка на цялостното представяне във финансовия отчет.

Считаме, че извършеният от нас одит предоставя достатъчна и подходяща база за изразеното от нас одиторско мнение.

Мнение

По наше мнение финансовият отчет дава вярна и честна представа за финансовото състояние на **ДП Ръководство на въздушното движение** към 31 декември 2012 г., както и за финансовите резултати от дейността и за паричните потоци за годината, приключваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от ЕС и българското законодателство.

Доклад върху други правни и регулаторни изисквания – Годишен доклад за дейността към 31 декември 2012 г.

Ние прегледахме годишния доклад за дейността към 31 декември 2012 г. на **ДП Ръководство на въздушното движение**, който не е част от финансовия отчет. Историческата финансова информация, представена в годишния доклад за дейността, съставен от ръководството, съответства в съществените си аспекти на финансовата информация, която се съдържа във финансовия отчет към 31 декември 2012 г., изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от ЕС и българското законодателство. Отговорността за изготвянето на годишния доклад за дейността се носи от ръководството.

Марий Апостолов
Регистриран одитор
Управител

**Заличена информация на
основание чл.2, ал.2, т.5
от ЗЗЛД**

Грант Торнто
Специализирано одиторско предприятие

15 март 2013 г.
гр. София

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2012 г.

Отчет за финансовото състояние към 31 декември

Активи	Пояснение	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	5	168,505	178,006
Нематериални активи	6	14,491	16,774
Отсрочени данъчни активи	7	2,527	3,690
Нетекущи активи		185,523	198,470
Текущи активи			
Материални запаси	8	2,509	2,366
Търговски вземания	9	25,274	27,958
Вземания от свързани лица	27	543	530
Данъчни вземания	10	3,222	84
Други вземания	11	5,578	5,800
Пари и парични еквиваленти	12	142,711	141,491
Текущи активи		179,837	178,229
Общо активи		365,360	376,699

Главен счетоводител

Съставил

Дата: 08.03.2013

Заверил съгласно

Заличена
информация
на основание
чл.2, ал.2, т.5
от ЗЗЛД

Заличена
информация на
основание чл.2,
ал.2, т.5 от ЗЗЛД

Генерален директор

Заличена
информация
на основание
чл.2, ал.2, т.5
от ЗЗЛД

Дата: 15.03.2013 г.:

АП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2012 г.

Отчет за финансовото състояние към 31 декември (продължение)

Собствен капитал и пасиви	Пояснение	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Собствен капитал			
Основен капитал	13.1	129,758	129,758
Законов резерви	13.2	38,588	37,713
Други резерви	13.2	108,657	108,970
Печалба за текущата година		17,533	8,752
Общо собствен капитал		294,536	285,193
Пасиви			
Нетекущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	14.2	10,053	12,579
Провизии	15	9,543	26,835
Финансирания		8	170
Нетекущи пасиви		19,604	39,584
Текущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	14.2	14,693	20,761
Провизии	15	22,344	19,111
Търговски задължения	16	7,762	5,020
Краткосрочни задължения към свързани лица	27	2,816	2,865
Данъчни задължения	17	820	1,291
Други задължения	18	2,785	2,874
Текущи пасиви		51,220	51,922
Общо пасиви		70,824	91,506
Общо собствен капитал и пасиви		365,360	376,699

Главен счетоводител

Съставил

Евгений

Н-к

Дата: 08.03.2013

Заверил съгласно

Генерален директор

Заличена
информация на
основание чл.2, ал.2,
т.5 от ЗЗЛД

Заличена
информация
на основание
чл.2, ал.2, т.5
от ЗЗЛД

15.03.2013 г.:

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2012 г.

Отчет за всеобхватния доход за годината, приключваща на 31 декември

	Пояснение	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Приходи от предоставени услуги	19	158,897	166,331
Други приходи	20	2,560	1,543
Разходи за материали	21	(4,102)	(4,146)
Разходи за външни услуги	22	(17,199)	(17,158)
Разходи за персонала	14.1	(101,389)	(102,732)
Разходи за амортизация на нефинансови активи	6, 5	(23,041)	(23,580)
Други разходи	23	3,598	(12,197)
Печалба от оперативна дейност		19,324	8,061
Финансови приходи	24	3,049	2,963
Финансови разходи	24	(2,855)	(1,291)
Печалба преди данъци		19,518	9,733
Разходи за данъци върху дохода	25	(1,985)	(981)
Печалба за годината		17,533	8,752
Общо всеобхватен доход за годината		17,533	8,752

Главен счетоводител

Генерален директор

Съставил

Е
Н

Дата: 08.03.2013 г.

Заверил е

Заличена
информация на
основание чл.2,
ал.2, т.5 от
ЗЗЛД

Заличена
информация на
основание чл.2,
ал.2, т.5 от ЗЗЛД

Заличена
информация
на основание
чл.2, ал.2,
т.5 от ЗЗЛД

от дата 15.03.2013 г.

ДП Ръководство на въздушното дружество
Финансов отчет
31 декември 2012 г.

Отчет за промените в собствения капитал за годината, приключваща на 31 декември

Всички суми са представени в '000 лв.

	Основен капитал	Законови резерви	Други резерви	Печалба за текущата година	Общо собствен капитал
Сaldo към 1 януари 2012 г.	129,758	37,713	108,970	8,752	285,193
Безвъзмездно предоставени активи	-	-	(1,193)	-	(1,193)
Дивиденди	-	-	-	(7,002)	(7,002)
Сделки със собственика	-	-	(1,193)	(7,002)	(8,195)
Печалба за годината	-	-	-	17,533	17,533
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	-	17,533	17,533
Разпределение на печалбата от 2011 г.	-	875	875	(1,750)	-
Данъчен ефект върху безвъзмездно предоставените активи	-	-	5	-	5

Сaldo към 31 декември 2012 г.

129,758 38,588 108,657 17,533 294,586

Главен счетоводител

Съставил

Евгени
Н-к от

Дата: 08.03.2013 г.

Заверил съгласно

Заличена информация
на основание чл.2,
ал.2, т.5 от ЗЗЛД

Генерален директор

Заличена информация
на основание
чл.2, ал.2, т.5
от ЗЗЛД

15.03.2012 г.

Поясненията към финансовия отчет от стр. 7 до стр. 45 представят неразделна част от него.

АДП Ръководство на въздушното движение
Финансов отчет
31 декември 2012 г.

Отчет за промените в собствения капитал за годината, приключваща на 31 декември (продължение)

Всички суми са представени в '000 лв.	Основен капитал	Законови резерви	Други резерви	Печалба за текущата година	Общо собствен капитал
Сaldo към 1 януари 2011 г.	129,758	37,249	107,765	4,641	279,413
Безвъзмездно придобити активи	-	-	741	-	741
Дивиденди	-	-	-	(3,713)	(3,713)
Сделки със собственика	-	-	741	(3,713)	(2,972)
Печалба за годината	-	-	-	8,752	8,752
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	-	8,752	8,752
Разпределение на печалбата от 2010 г.	-	464	464	(928)	-
Сaldo към 31 декември 2011 г.	129,758	37,713	108,970	8,752	285,193

Заличена информация на основание чл.2, ал.2, т.5 от ЗЗЛД

Генерален директор

Заличена информация на основание чл.2, ал.2, т.5 от ЗЗЛД

Главен счетоводител

Съставил

Евгения Ванкова

Н-к отдел „Счетоводство“

Дата: 08.03.2013 г.

Заверил съгласно одит

3.2013 г.

Пояснението към финансовия отчет представляват неразделна част от него.

Отчет за паричните потоци за годината, приключваща на 31 декември

Пояснение	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Оперативна дейност		
Постъпления от клиенти	164,079	168,156
Плащания към доставчици	(34,934)	(27,188)
Плащания към персонал и осигурителни институции	(104,486)	(100,828)
Плащания за данък върху дохода	(2,153)	(1,213)
Получени финансираня	429	1,316
Други плащания за оперативна дейност	(3,224)	(4,510)
Нетен паричен поток от оперативна дейност	19,711	35,733
Инвестиционна дейност		
Придобиване на имоти, машини и съоръжения	(13,421)	(7,456)
Постъпления от продажба на имоти, машини и съоръжения	20 1,744	-
Придобиване на нематериални активи	(2,874)	(2,164)
Получени лихви	3,064	2,680
Нетен паричен поток от инвестиционна дейност	(11,487)	(6,940)
Финансова дейност		
Плащания на дивиденди	13.3 (7,002)	(3,713)
Нетен паричен поток от финансова дейност	(7,002)	(3,713)
Нетна промяна в пари и парични еквиваленти	1,222	25,080
Пари и парични еквиваленти в началото на годината	141,491	116,411
Загуба от валутна преоценка на пари и парични еквиваленти	(2)	-
Пари и парични еквиваленти в края на годината, в това число	12 142,711	141,491
Паричен резерв в БНБ	21,514	21,514

Главен счетоводител

Съставил

Евгения

Н-к отдела

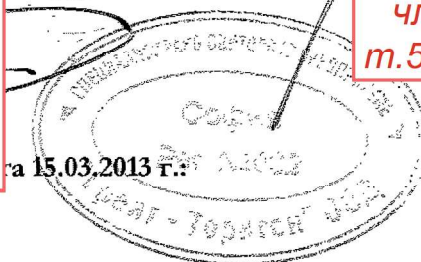
Дата: 08.03.2013 г.

Заверил съгласно

Генерален директор

Заличена информация на основание чл.2, ал.2, т.5 от ЗЗЛД

Заличена информация на основание чл.2, ал.2, т.5 от ЗЗЛД

Пояснения към финансовия отчет

1. Предмет на дейност

Държавно Предприятие „Ръководство на Въздушното Движение” (ДП РВД, или Предприятието) е Предприятие със седалище в Република България. На 1 януари 2001 г. то е регистрирано като държавно предприятие. Преди това Предприятието е извършвало дейността си като дирекция към Министерството на транспорта и съобщенията. Към момента, министърът на Транспортa, информационните технологии и съобщенията упражнява правата на едноличен собственик.

Предприятието изпълнява функциите по предоставяне на аеронавигационни услуги в гражданското въздушно пространство на Република България. Основните извършвани дейности включват:

1. управление на въздушното движение за постигане на безопасност, ефективност и редовност на полетите в обслужваното гражданско въздушно пространство;
2. планиране, осигуряване, внедряване, експлоатация и поддържане на съоръжения, системи и оборудване за комуникационно, навигационно, обзорно, енергийно, метеорологично и аеронавигационно осигуряване на обслужваното въздушно движение и съгътстващата инфраструктура;
3. комуникационно обслужване, навигационно обслужване и обслужване по обзора;
4. метеорологично обслужване;
5. аеронавигационно информационно обслужване;
6. метеорологично обслужване;
7. информационно обслужване на дейностите по търсене и спасяване на въздухоплавателни средства;
8. управление на системата за безопасност на въздушното движение в рамките на предоставената му компетентност;
9. изпълнение на задълженията на Република България, произтичащи от международни договори в областта на управлението на въздушното движение, по които Република България е страна.

Дейността на Предприятието е регламентирана със Закона за гражданското въздухоплаване и с Правилник за устройството, функциите, и дейността на ДП „Ръководство на въздушното движение”.

Органи на управление на ДП "Ръководство на въздушното движение" са:

1. Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията;
2. Управителният съвет;
3. Генералният директор.

Към датата на финансовия отчет, както и към датата на изготвяне на финансовия отчет, членове на Управителния съвет са:

1. Веселина Карамилева – председател на Управителния съвет
2. Диян Динев – генерален директор и член на Управителния съвет
3. Гео Георгиев – член на Управителния съвет

Средносписъчният брой на персонала на Предприятието към 31.12.2012 г. е 1,125 човека.

2. Основа за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на Предприятието е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (ЕС) и приложими в Република България.

Финансовият отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на Предприятието. Всички суми са представени в хиляди лева ('000 лв.) (включително сравнителната информация за 2011 г.), освен ако не е посочено друго.

Финансовият отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

3. Промени в Международните стандарти за финансово отчитане

3.1. Общи положения

МСФО 7 „Финансови инструменти: оповестяване” – отписване – в сила от 1 юли 2011 г., приет от ЕС на 23 ноември 2011 г. е задължителен за прилагане за първи път от финансовата година, започваща на 1 януари 2012 г. Изменението на МСФО 7 води до по-голяма прозрачност при отчитането на сделки с прехвърляне на финансови инструменти и улеснява разбирането на ползвателите на финансовите отчети относно излагането на рискове при прехвърляне на финансови активи и ефекта от тях върху финансовото състояние на дружеството, особено в случай на секюритизиране на финансови активи.

Изменението на МСФО 7 няма ефект върху дейността и оповестяването на Предприятието от прилагането на изменението на МСФО 7.

3.2. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Дружеството

Следните нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти са публикувани, но не са влезли в сила за финансовата година, започваща на 1 януари 2012 г. и не са били приложени от по-ранна дата от Дружеството:

МСС 1 „Представяне на финансови отчети” – друг всеобхватен доход – в сила от 1 юли 2012 г., приет от ЕС на 5 юни 2012 г.

Измененията изискват представянето на отделните компоненти на другия всеобхватен доход в две групи, в зависимост от това дали те ще се рекласифицират в печалбата или загубата през следващи периоди. Компоненти, които не се рекласифицират, напр. преоценки на имоти, машини и съоръжения, се представят отделно от компоненти, които ще се рекласифицират, напр. отсрочени печалби и загуби от хеджиране на парични потоци. Дружествата, избрали да представят компонентите на другия всеобхватен доход преди данъци следва да показват съответната сума на данъците за всяка една от групите по отделно. Наименованието на отчета за всеобхватния доход е променено на „отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход“, но могат да се използват и други заглавия. Измененията следва да се прилагат ретроспективно.

МСС 19 „Доходи на наети лица” в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 5 юни 2012 г.

Измененията на МСС 19 премахват метода на коридора и изискват представянето на финансовите разходи и приходи на нетна база. Актюерските печалби и загуби са преименувани на преоценки и следва да бъдат признати незабавно в другия всеобхватен доход. Те не се рекласифицират в печалбата или загубата през следващи периоди. Измененията се прилагат ретроспективно съгласно МСС 8 „Счетоводна политика,

промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки“. За целите на представянето на сравнителната информация през 2013 г., Дружеството очаква актюерски печалби и загуби в приблизителен размер на 1 161 хил.лв. за 2012 г. да бъдат рекласифицирани през от печалбата или загубата в другия всеобхватен доход.

Ръководството на Предприятието не очаква следните нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти да имат съществен ефект върху финансовия отчет в следващия период:

- ✓ МСФО 1 “Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане” - изменения относно свръхинфлация и фиксирани дати, в сила от 1 януари 2013 г., приети от ЕС на 11 декември 2012 г.
- ✓ МСФО 1 “Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане” - държавни заеми, в сила от 1 януари 2013 г., все още не са приети от ЕС
- ✓ МСФО 7 „Финансови инструменти: оповестяване” – нетиране на финансови активи и финансови пасиви – в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 13 декември 2012 г.
- ✓ МСФО 9 „Финансови инструменти” в сила от 1 януари 2015 г., все още не е приет от ЕС
- ✓ МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети” в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.
- ✓ МСФО 11 „Съвместни ангажименти” в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.
- ✓ МСФО 12 „Оповестяване на дялове в други предприятия” в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.
- ✓ МСФО 10, 11, 12 – Преходни разпоредби, в сила от 1 януари 2013 г., все още не е приет от ЕС
- ✓ МСФО 13 „Оценяване на справедлива стойност” в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.
- ✓ МСС 12 „Данъци върху доходи” – отсрочени данъци – в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.
- ✓ МСС 27 „Индивидуални финансови отчети” (ревизиран) в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.
- ✓ МСС 28 „Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия” (ревизиран) в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.
- ✓ МСС 32 „Финансови инструменти: представяне” (изменен) в сила от 1 януари 2014, приет от ЕС на 13 декември 2012 г.
- ✓ КРМСФО 20 „Разходи за отстраняване и почистване на повърхността в производствената фаза на мините“ в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.
- ✓ Годишни подобрения 2011 г. в сила от 1 януари 2013 г., все още не са приети от ЕС

4. Счетоводна политика

4.1. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този финансов отчет, са представени по-долу.

Финансовият отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на всички видове активи, пасиви, приходи и разходи, съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към финансовия отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на финансовия отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

4.2. Представяне на финансовия отчет

Финансовият отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети“. Предприятието представя отчета за всеобхватния доход в единен отчет.

Предприятието представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година, тъй като няма корекции по отношение на представянето на елементи на финансовия отчет и съответните сравнителни данни.

През 2012 г. Предприятието е възприело да представя отчета за паричните потоци по пряк метод според изискванията на МСС 7 Отчети за паричните потоци. В този случай, по отношение на класифицирането на елементите на финансовите отчети, съответните сравнителни данни също са били рекласифицирани с оглед осигуряването на сравнимост между отчетните периоди.

4.3. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Предприятието по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

4.4. Приходи

Приходите включват приходи от предоставяне на услуги. Приходите от основните услуги са представени в пояснение 19.

Приходите се оценяват по справедлива стойност на полученото или подлежащото на получаване възнаграждение, като не се включва данък добавена стойност.

Приходът се признава, когато са изпълнени следните условия:

- Сумата на прихода може да бъде надеждно оценена;
- Вероятно е икономическите ползи от сделката да бъдат получени;
- Направените разходи или тези, които предстои да бъдат направени, могат надеждно да бъдат оценени;

- Критериите за признаване, които са специфични за всяка отделна дейност на Предприятието са изпълнени. Те са определени в зависимост от продуктите или услугите, предоставени на клиента, и на договорните условия.

Отсрочени приходи

Финансиранията за нетекущи активи и за текущата дейност първоначално се признават в отчета за финансовото състояние като отсрочени приходи, при условие че са налице достатъчно основания да се счита, че същите ще бъдат получени, както и че Предприятието ще изпълни свързаните с тях условия. Приходите от финансирания за нетекущи активи се признават равномерно за срока на полезен живот на съответните активи. Приходите от финансирания за текущата дейност се признават през периода и до стойността на отчетените разходи, за които те са предназначени.

4.4.1. Предоставяне на услуги

Услугите, предоставяни от Предприятието включват предоставяне на аеронавигационни услуги подробно описани в Пояснение 1.

Приходите от услуги се признават, когато услугите са предоставени в съответствие със степента на завършеност към датата на финансовия отчет. В случаите, в които има значителна несигурност относно получаване на дължимото възнаграждение или съпътстващите разходи, приход не се признава.

Приходите включват само брутните приходи от икономически ползи, получени от и дължими на Предприятието.

Сумите, събрани от името на трети страни, като данък върху добавената стойност, не отговарят на изискванията за приходи и затова те се изключват от приходите и се отчитат като разчети.

4.4.2. Приходи от лихви

Приходите от лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

4.5. Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите и при спазване на принципа за съпоставимост с приходите.

4.6. Разходи за лихви

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент и се признават като разход за периода, в който са възникнали, в отчета за всеобхватният доход на ред „Финансови разходи”.

4.7. Нематериални активи

Нематериалните активи включват специализиран и стандартен софтуер. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща покупната цена, всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация, при което капитализираните разходи се амортизират въз основа на линейния метод през

оценения срок на полезен живот на активите, тъй като се счита, че той е ограничен. Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в отчета за всеобхватния доход за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с нематериалните активи след първоначалното им признаване, се признават в отчета за всеобхватния доход за периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и когато тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остатъчната стойност и полезният живот на нематериалните активи се преценяват към датата на финансовия отчет.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

- Софтуер 5 години
- Права за ползване в зависимост от срока на ползване

Разходите за амортизация са включени в отчета за всеобхватния доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Печалбата или загубата от продажбата на нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се представя в отчета за всеобхватния доход на ред „Други приходи”.

Избраният праг на същественост за нематериалните активи на Предприятието е в размер на 150 лв.

4.8. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по цена на придобиване (себестойност), включваща покупната цена, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване на сгради, машини и съоръжения се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в отчета за всеобхватния доход за съответния период.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Предприятието да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезният живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват към датата на отчета.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

- Сгради до 40 години
- Машини от 7 до 15 години

- Транспортни средства от 7 до 10 години
- Стопански инвентар от 10 до 15 години
- Компютри от 3 до 5 години
- Други от 7 до 10 години

Разходите за амортизация са включени в отчета за всеобхватния доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Печалбата или загубата от продажбата на имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на актива и се признава в отчета за всеобхватния доход на ред „Други приходи”.

Избраният праг на същественост за имотите, машините и съоръженията на Предприятието е в размер на 150 лв.

4.9. Тестове за обезценка на активи

При изчисляване размера на обезценката Предприятието дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други – на база на единица, генерираща парични потоци.

Всички активи и единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се посочват в намаление на балансовата сума на активите от тази единица и се признават в отчета за доходите.

4.10. Финансови инструменти

Финансовите активи и пасиви се признават, когато Предприятието стане страна по договорни споразумения, включващи финансови инструменти.

Финансов актив се отписва, когато се загуби контрол върху договорните права, които съставляват финансовия актив, т.е. когато са изтекли правата за получаване на парични потоци или е прехвърлена значимата част от рисковете и изгодите от собствеността.

Финансов пасив се отписва при неговото погасяване, изплащане, при анулиране на сделката или при изтичане на давностния срок.

Финансовите активи се признават на датата на сделката.

Финансовите активи и финансовите пасиви се оценяват последващо, както е посочено по-долу.

4.10.1. Финансови активи

Финансовите активи се разпределят към отделните категории в зависимост от целта, с която са придобити. Категорията на даден финансов инструмент определя метода му на оценяване и дали приходите и разходите се отразяват в печалбата или загубата или в другия всеобхватен доход на Предприятието. Всички финансови активи с изключение на тези, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, подлежат на тест за обезценка към датата на финансовия отчет. Финансовите активи се обезценяват, когато съществуват обективни доказателства за това. Прилагат се различни критерии за определяне на загубата от обезценка в зависимост от категорията на финансовите активи, както е описано по-долу.

Всички приходи и разходи, свързани с притежаването на финансови инструменти, се отразяват в печалбата или загубата при получаването им, независимо от това как се оценява балансовата стойност на финансовия актив, за който се отнасят, и се представят в отчета за всеобхватния доход на редове „Финансови разходи”, „Финансови приходи” или „Други финансови позиции”, с изключение на загубата от обезценка на търговски вземания, която се представя на ред „Други разходи”.

Кредити и вземания

Кредити и вземания, възникнали първоначално в Предприятието, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани плащания, които не се търгуват на активен пазар. Кредитите и вземанията последващо се оценяват по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, намалена с размера на обезценката. Всяка промяна в стойността им се отразява в печалбата или загубата за текущия период. Парите и паричните еквиваленти, търговските и по-голямата част от други вземания на Предприятието спадат към тази категория финансови инструменти. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е незначителен.

Значими вземания се тестват за обезценка по отделно, когато са просрочени към датата на финансовия отчет или когато съществуват обективни доказателства, че контрагентът няма да изпълни задълженията си. Загубата от обезценка на търговските вземания се представя в отчета за всеобхватния доход на ред „Други разходи”.

4.10.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Предприятието включват търговски и други задължения. Финансовите пасиви се признават, когато съществува договорно задължение за плащане на парични суми или друг финансов актив на друго предприятие или договорно задължение за размяна на финансови инструменти с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия. Всички разходи, свързани с лихви, и промени в справедливата стойност на финансови инструменти, ако има такива, се признават в печалбата или загубата на ред „Финансови разходи” или „Финансови приходи” в отчета за всеобхватния доход.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

4.11. Материални запаси

Материалните запаси включват материали и стоки. В себестойността на материалните запаси се включват преките разходи по закупуването. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Материалните запаси се оценяват по пониската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Предприятието определя разходите за материални запаси, като използва метода среднопретеглена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.12. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущите данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или преходни отчетни периоди, които не са платени към датата на финансовия отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата във финансовите отчети. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не засяга данъчната или счетоводната печалба.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила, към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи, вижте пояснение 4.17.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Предприятието има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързвани с позиции, признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

4.13. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от наличните пари в брой, парични средства по банкови сметки и срочни депозити, които са лесно обръщаеми в конкретни парични суми и съдържат незначителен риск от промяна в стойността си.

4.14. Собствен капитал, резерви и плащания на дивиденди

Основен капитал

Съгласно чл. 53 от Закона за гражданското въздухоплаване, ДП Ръководство на въздушното движение е създадено като държавно предприятие по реда на чл.62, ал.3. от Търговския закон. Основният капитал на Предприятието е 100% държавна собственост на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Законови резерви

Законовите резерви включват следните видове:

- резерв, формиран от преотстъпен данък печалба в съответствие с изискванията на ЗКПО в сила до 31.12.2009 г., когато Предприятието формира специфичен резерв, равен на преотстъпения данък в размер на 60% от задължението за данък върху печалбата.
- законови резерви, равняващи се на 10% от нетната печалба за всеки отчетен период в изпълнение на Наредба 140 от 04.12.2001 г., издадена от Министерството на транспорта и съобщенията и Министерство на финансите, във връзка с изискванията за поддържане на паричния резерв на Предприятието.

Други резерви

Другите резерви включват резерви, формирани при придобиването на нетекущи активи - държавна собственост, предоставени за управление от Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията и разпределена печалба от предходни периоди.

Предприятието разпределя печалбата за предходната година под формата на резерви и дивидент за държавата в лицето на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Всички транзакции със собственика на Предприятието са представени отделно в отчета за собствения капитал.

4.15. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Предприятието отчита краткосрочни задължения по компенсируеми отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква да бъде ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват заплати и социални осигуровки.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда и Колективния трудов договор при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Предприятието е задължено да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати и допълнително обезщетение съгласно Колективния трудов договор. Предприятието е начислило правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица” на база на прогнозираните плащания за следващите пет години, дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент на безрискови ценни книжа.

Предприятието дължи пенсионни възнаграждения на служителите си по планове с дефинирани доходи и по планове с дефинирани вноски.

Планове с дефинирани вноски са пенсионни планове, по които Предприятието внася фиксирани вноски в независими дружества. Предприятието няма други правни или договорни задължения след изплащането на фиксираните вноски. Предприятието плаща фиксирани вноски във връзка с плановете с дефинирани вноски.

Планове, които не отговарят на дефиницията за планове с дефинирани вноски, се определят като планове с дефинирани доходи. Планове с дефинирани доходи са пенсионни планове, според които се определя сумата, която служителят ще получи след пенсиониране, във връзка с трудовия стаж и последното възнаграждение.

Задължението, признато в отчета за финансовото състояние относно планове с дефинирани доходи, представлява настоящата стойност на задължението по изплащане на дефинирани доходи към края на отчетния период.

Ръководството на Предприятието оценява задължението по изплащане на дефинирани доходи веднъж годишно с помощта на независим актюер. Оценката на задълженията е базирана на стандартни проценти на инфлация и смъртност. Бъдещи увеличения на заплатите също се вземат под внимание. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година, като се взема предвид доходността на безрискови държавни ценни книжа (правителствени облигации), в която доходите ще бъдат платени и са с падеж, близък до този на съответните пенсионни задължения.

Актюерските печалби или загуби се признават за разходи.

Разходите за лихви, свързани с пенсионните задължения, са включени в отчета за всеобхватния доход на ред „Финансови разходи”. Всички други разходи, свързани с разходи за пенсионни възнаграждения на служителите, са включени на ред „Разходи за персонала”.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала” по недисконтирана стойност, която Предприятието очаква да изплати.

4.16. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато Предприятието има настоящо (конструктивно или правно) задължение в резултат от минало събитие и е вероятно погасяването/ уреждането на това задължение да доведе до изходящ поток на ресурси. Възможно е срочността или сумата на изходящия паричен поток да е несигурна. Бъдещи загуби от дейността не се признават като провизия.

Стойността на провизията се изчислява на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството за разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат в предвид рисковете и несигурността, свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времените разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, за които Предприятието е сигурно, че ще получи, се признават като отделен актив. Този актив може и да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат към края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи.

4.17. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводните политики на Предприятието, които оказват най-съществено влияние върху финансовия отчет, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 4.18

Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай на базата на специфичните факти и обстоятелства.

4.18. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на финансовия отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.18.1. Обезценка на вземания

Приблизителната оценка за загуби от трудносъбираеми и несъбираеми вземания се прави в края на всеки отчетен период. Вземанията, при които са констатирани трудности при тяхното събиране и които са с изтекъл срок на плащане между 3 месеца и 6 месеца се класифицират като трудносъбираеми, а такива с изтекъл срок на плащане над 6 месеца – като несъбираеми. Ръководството на Предприятието е възприело, че трудносъбираемите вземания се обезценяват до 50 % от тяхната балансова стойност, а несъбираемите вземания се обезценяват напълно.

4.18.2. Полезен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2012 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Предприятието. Преносните стойности на активите са анализирани в пояснения 5 и 6. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

4.18.3. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка.

4.18.4. Задължение за изплащане на обезщетения при пенсиониране

Ръководството оценява веднъж годишно с помощта на независим актюер задължението за изплащане на обезщетения. Действителната стойност на задължението може да се различава от предварителната оценка поради нейната несигурност. Оценката на задължението за изплащане на обезщетенията се базира на актюерски допускания, описани в Пояснение 14.2.

4.18.5. Провизии

Провизии за конструктивни задължения към ползвателите на услуга за АНО по прелитане (авиопревозвачи)

Услугите, предоставяни от ДП РВД, са свързани с аеронавигационно обслужване (АНО) на въздушното пространство на Република България. Обхватът на АНО включва две базови категории услуги: АНО при прелитане и АНО при подход и кацане. Таксовата единица за прелитане се определя на база на Многостранното споразумение за пътните такси. В допълнение на това и в съответствие с Принципите за определяне на разходната база за таксите за трасовите съоръжения и изчисляване на таксовите единици (Принципите на Евроконтрол) и Регламент (ЕО) 1794/2006, до края на 2011 г. ДП РВД прилага метод на пълно възстановяване на разходите по отношение на таксите за прелитане. Таксовата единица за АНО се формира на база прогнозни разходи и прогнозен брой обслужени единици. Поради този факт е вероятно да възникнат отклонения – „свърхвъзстановяване на разходите“ или „непълно възстановяване на разходите“ между прогнозната стойност на разходите и фактически отчетената след приключване на финансовата година. В резултат на това в Принципите на Евроконтрол е предвиден коригиращ механизъм. Този коригиращ механизъм постига следното:

- В случаите на свърх възстановяване на разходите (водещо до надценяване на приходите) през даден отчетен период, то превишението след две години се възстановяват на потребителите на услугата посредством корекция (понижение) на размера на таксовата единица в този период;
- В случаите на непълно възстановяване на разходите (подценяване на приходите) през даден отчетен период, то сумата на недостига се компенсира след две години посредством корекция (завишение) на размера на таксовата единица в този период.

Горепосочените ефекти, произтичащи от този метод, се очаква да имат влияние до края на 2014 г.

От 2012 г. в изпълнение на Регламент 691/2010 и Регламент 1191/2010 на Европейската комисия, по отношение на таксите за АНО при прелитане се въвежда смяна на метода за пълно възстановяване на разходите. Последният се заменя с метод на установени разходи и схема за споделяне на риска по отношение на планираните разходи и нивото на обслужените единици за всяка календарна година от референтния период, както и по отношение на общия размер на планираните и действителните разходи за целия референтен период.

При метода на пълно възстановяване на разходите по отношение на аеронавигационното обслужване при прелитане, таксовата единица е крайна производна стойност, докато при прилагането на новия метод на определяне на разходите, таксовата единица е целева стойност. Първоначалният референтен период, през който действа този механизъм е 2012 - 2014 г., а следващите референтни периоди ще са петгодишни от 2015 г. нататък. Въвежда се схема за споделяне на риска по отношение на приходите от и на разходите за обслужване на въздухоплавателните средства, която въвежда редица условности по отношение на направените и възстановяваните разходи.

Провизии по правни задължения

Дружеството е ответник по няколко съдебни дела към настоящия момент, чийто изход може да доведе до задължения на стойност, различна от сумата на признатите във финансовия отчет провизии. Провизиите няма да бъдат разглеждани тук по-подробно, за да се избегнат предубеждения, свързани с позицията на Предприятие в горепосочените спорове.

5. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията на Предприятието включват земи и сгради, машини и съоръжения, транспортни средства, оборудване и разходи за придобиване на нетекучи активи. Балансовата стойност може да бъде анализирана, както следва:

	Земя и сгради	Машини и съоръжения	Транспортни средства	Оборудване	Разходи за придобиване на нетекучи активи	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Брутна балансова стойност						
Салдо към 1 януари 2012 г.	142,015	189,400	3,119	3,941	5,297	343,772
Новопридобити активи	-	1,651	593	150	13,922	16,316
Трансфери	7,502	7,716	-	202	(15,420)	-
Отписани активи	(2,370)	(25,406)	(10)	(104)	(76)	(27,966)
Салдо към 31 декември 2012 г.	147,147	173,361	3,702	4,189	3,723	332,122
Амортизации и обезценка						
Салдо към 1 януари 2012 г.	(28,630)	(132,405)	(2,202)	(2,453)	(76)	(165,766)
Отписани активи	435	17,805	10	91	76	18,417
Амортизация	(3,461)	(12,290)	(250)	(267)	-	(16,268)
Салдо към 31 декември 2012 г.	(31,656)	(126,890)	(2,442)	(2,629)	-	(163,617)
Балансова стойност към 31 декември 2012 г.	115,491	46,471	1,260	1,560	3,723	168,505

	Земя и сгради	Машини и съоръжения	Транспортни средства	Оборудване	Разходи за придобиване на нетекущи активи	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Брутна балансова стойност						
Салдо към 1 януари 2011 г.	141,321	188,322	3,212	3,978	1,609	338,442
Новопридобити активи	745	563	-	43	4,457	5,808
Трансфери	(28)	791	-	6	(769)	-
Отписани активи	(23)	(276)	(93)	(86)	-	(478)
Салдо към 31 декември 2011 г.	142,015	189,400	3,119	3,941	5,297	343,772
Амортизация и обезценка						
Салдо към 1 януари 2011 г.	(25,181)	(119,902)	(2,044)	(2,224)	(76)	(149,427)
Отписани активи	9	268	92	69	-	438
Амортизация	(3458)	(12,771)	(250)	(298)	-	(16,777)
Салдо към 31 декември 2011 г.	(28,630)	(132,405)	(2,202)	(2,453)	(76)	(165,766)
Балансова стойност към 31 декември 2011 г.	113,385	56,995	917	1,488	5,221	178,006

Всички разходи за амортизация са включени в отчета за всеобхватния доход на реда „Разходи за амортизация на нефинансови активи“.

Предприятието има сключени договори за закупуването на активи, доставките по които се отчитат първоначално като разходи за придобиване на нетекущи материални активи. Разходите за придобиване на нетекущи материални активи към 31.12.2012 г. в размер на 3,723 хил.лв. се отнасят за следните по-значими активи:

- Модернизация ДВОР л-ще Пловдив (744 хил.лв.)
- Доставка и инсталация на AFTN (1,301 хил.лв.)
- Доставка на ДМЕ (914 хил.лв.)

Натрупаните разходи за доставки на нетекущи материални активи се прехвърлят в съответната група активи, когато Предприятието придобие правата за ползване на съответния актив и е въведен в експлоатация. Съответните суми са представени на ред Трансфери.

Съществената част от новопридобитите активи през 2012 г. в общ размер на 16,316 хил.лв. (2011 г.: 5,808 хил.лв.) се отнасят до изграждането на Летищна контролна кула (ЛКК) на Летище София (13,094 хил.лв.) и придобити съоръжения, апаратура, компютри и сървъри за основни системи за аеронавигационно обслужване (1,835 хил.лв.).

Съществената част от отписаните през периода нетекущи активи с балансова стойност общо в размер на 9,549 хил.лв. (2011 г.: 40 хил.лв.), представляват активи, отнети на Предприятието от едноличния собственик МТИТС в резултат на настъпила промяна с § 37, ал.1 от преходни и заключителни разпоредби на Закона за гражданското въздухоплаване (балансирана стойност 8,988 хил.лв.).

Балансовата стойност на активите, която е и тяхна справедлива стойност в размер на 8,988 хил. лв. се отнася до съоръжения и системи на визуалните аеронавигационни средства/светотехническо осигуряване/ са безвъзмездно предадени на МТИТС на основание РМС № 662 и № 663 от 06.08.2012 г. В зависимост от начина на тяхното финансиране/придобиване, балансовата стойност на отнетите от Предприятието активи отписани за сметка на печалбата възлизат на 7,812 хил.лв., а тези отписани за сметка на други резерви възлизат на 1,193 хил.лв.

Предприятието няма имоти, машини и/или съоръжения, заложили като обезпечения по свои задължения.

6. Нематериални активи

Нематериалните активи на Предприятието включват специализиран и стандартен софтуер и разходи за придобиване на софтуер. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Софтуер	Разходи за придобиване на софтуер	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Брутна балансова стойност			
Салдо към 1 януари 2012 г.	45,515	1,530	47,045
Новопридобити активи, закупени	36	4,454	4,490
Трансфери	221	(221)	-
Отписани активи	(98)	-	(98)
Салдо към 31 декември 2012 г.	45,674	5,763	51,437
Амортизация			
Салдо към 1 януари 2012 г.	(30,271)	-	(30,271)
Амортизация	(6,773)	-	(6,773)
Отписани активи	98	-	98
Салдо към 31 декември 2012 г.	(36,946)	-	(36,946)
Балансова стойност към 31 декември 2012 г.	8,728	5,763	14,491

	Софтуер	Разходи за придобиване на софтуер	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Брутна балансова стойност			
Салдо към 1 януари 2011 г.	44,874	109	44,983
Новопридобити активи, закупени	871	1,551	2,422
Трансфери	130	(130)	-
Отписани активи	(360)	-	(360)
Салдо към 31 декември 2011 г.	45,515	1,530	47,045
Амортизация			
Салдо към 1 януари 2011 г.	(23,828)	-	(23,828)
Амортизация	(6,803)	-	(6,803)
Отписани активи	360	-	360
Салдо към 31 декември 2011 г.	(30,271)	-	(30,271)
Балансова стойност към 31 декември 2011 г.	15,244	1,530	16,774

Специализираният софтуер на Предприятието представлява лицензи за ползването на програмни продукти (софтуер) за управление на въздушното пространство и предоставените аэронавигационни услуги.

Стандартният софтуер на Предприятието представлява лицензи за ползването на програмни продукти, с които Предприятието осъществява оперативната и финансовата си дейност.

Нематериалните активи, придобити през годината са специализиран софтуер за МТО радар RAINBOW 5 (196 хил.лв.) и софтуер за административни и оперативни системи (61 хил.лв.)

През 2012 г. значими разходи за придобиване на нематериални активи са направени в размер на 4,033 хил.лв. свързани с модернизация на система SATCAS и 198 хил.лв. за модернизация на апаратура за облитане.

Всички разходи за амортизация са включени в отчета за всеобхватния доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Предприятието не е заложило нематериални активи като обезпечения по свои задължения.

Най-значимите нематериални активи са активи от групата на специализирания софтуер на Предприятието към 31.12.2012 г., както следва

Наименование	Обяснение	Балансова стойност ‘000 лв.	Оставащ полезен живот
SW SATCAS- V2- UNIX	Приложно	475	0 години
SW SATCAS LINUX	програмно	2,975	3 години
SW SATCAS LINUX КУЛА ВАРНА	осигуряване за	1,389	3 години
	автоматизирана		
SW SATCAS LINUX КУЛА БУРГАС	система за	1,389	3 години
SW SATCAS LINUX Симулатор	управление на	1,110	3 години
SW SATCAS- V2- UNIX - TDS	въздушното	71	0 години
SW SATCAS LINUX TDS	движение	448	3 години
	Приложно		
	програмно		
	осигуряване за		
	метеорологично		
SW AWOS AVIMET	наблюдение	138	3 години
	Приложно		
	програмно		
	осигуряване за		
	обработка на		
	многорадарна		
ARTAS COST	информация	78	4 години

Към датата на финансовия отчет Предприятието има сключен договор за доставка на нематериални активи за модернизация на система SATCAS, по който през 2013 г. ще бъдат разплатени 2,118 хил.лв.

7. Отсрочени данъчни активи

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни данъчни разлики могат да бъдат представени като следва:

Отсрочени данъчни (активи)/пасиви	1 януари 2012	Признати в печалбата или загубата	Признати в капитала	31 декември 2012
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Нетекущи активи				
Имоти, машини и съоръжения	4,474	(993)	(5)	3,476
Текущи активи				
Търговски и други вземания	(328)	(49)	-	(377)
Нетекущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(1,258)	253	-	(1,005)
Провизии за конструктивни задължения	(2,684)	1,730	-	(954)
Текущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(1,823)	544	-	(1,279)
Провизии по съдебни задължения	(160)	6	-	(154)
Провизии за конструктивни задължения	(1,911)	(323)	-	(2,234)
	(3,690)	1,168	(5)	(2,527)
Признати като:				
Отсрочени данъчни активи	(8,164)			(6,003)
Отсрочени данъчни пасиви	4,474			3,476
Нетно отсрочени данъчни активи	(3,690)	1,168	(5)	(2,527)

Всички отсрочени данъчни активи са признати в отчета за финансовото състояние.

Отсрочените данъци за сравнителния период могат да бъдат обобщени, както следва:

Отсрочени данъчни (активи)/пасиви	1 януари 2011	Признати в печалбата или загубата	31 декември 2011
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	4,867	(393)	4,474
Текущи активи			
Търговски и други вземания	(282)	(46)	(328)
Нетекущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	(1,402)	144	(1,258)
Провизии за конструктивни задължения	(3,920)	1,236	(2,684)
Текущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	(1,900)	77	(1,823)
Провизии по съдебни задължения	(154)	(6)	(160)
Провизии за конструктивни задължения	-	(1,911)	(1,911)
	(2,791)	(899)	(3,690)
Признати като:			
Отсрочени данъчни активи	(7,658)		(8,164)
Отсрочени данъчни пасиви	4,867		4,474
Нетно отсрочени данъчни активи	(2,791)		(3,690)

8. Материални запаси

Материалните запаси, признати в отчета за финансовото състояние, могат да бъдат анализирани, както следва:

	2012	2011
	‘000 лв.	‘000 лв.
Материали и консумативи	2,433	2,297
Стоки	76	69
Материални запаси	2,509	2,366

През 2012 г. общо 1,542 хил. лв. от материалните запаси са отчетени като разход в печалбата или загубата (2011 г.: 1,706 хил.лв.). Тази сума включва и обезценка поради бракуване на материални запаси в размер на 17 хил.лв. (2011 г.: 53 хил. лв.).Обезценените материални запаси са с нулева балансова стойност към датата на финансовия отчет.

Основната част от материалите представляват резервни части.

Материалните запаси не са предоставяни като обезпечение по задължения.

9. Търговски вземания

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Търговски вземания, брутно	29,649	31,841
Обезценка	(4,375)	(3,883)
Търговски вземания	25,274	27,958

Всички вземания са краткосрочни. Нетната балансова стойност на търговските вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Всички търговски вземания на Предприятието са прегледани относно индикации за обезценка. Съгласно счетоводната политика на Предприятието приблизителната оценка за загуби от трудносъбираеми и несъбираеми вземания се прави в края на всеки отчетен период. Вземанията с изтекъл срок на плащане между 3 месеца и 6 месеца се класифицират като трудносъбираеми, а такива с изтекъл срок на плащане над 6 месеца – като несъбираеми. Ръководството на Предприятието е възприело, че трудносъбираемите вземания се обезценяват до 50 % от тяхната балансова стойност, а несъбираемите вземания се обезценяват напълно. На база възрастов анализ, търговски вземания, които са с изтекъл падеж над 3 месеца са били обезценени и съответната обезценка в размер на 878 хил. лв. (2011 г.: 1,162 хил. лв.) е била призната в отчета за всеобхватния доход на ред „Други разходи“.

Изменението в обезценката на търговските вземанията може да бъде представено по следния начин:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Салдо към 1 януари	3,883	3,432
Отписани суми (несъбираеми)	(267)	(460)
Загуба от обезценка	878	1,162
Възстановяване на загуба от обезценка	(119)	(251)
Салдо към 31 декември	4,375	3,883

Няма необезценени просрочени търговски вземания.

Най-значимите търговски вземания към 31 декември са представени, както следва:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Вземания от Евроконтрол за такси за АНО- прелитане	25,303	26,133
Обезценка	(3,659)	(3,327)
Вземания за такси АНО – подход и кацане	2,029	1,225
Обезценка	(347)	(186)
Предоставени аванси за изграждане на активи	1,722	3,853
Други търговски вземания	595	630
Обезценка	(369)	(370)
	25,274	27,958

Най-съществените търговски вземания са от Евроконтрол в размер на 25,303 хил.лв. (2011 г.: 26,133 хил.лв.). Евроконтрол е Европейска организация за безопасност на въздухоплаването, на която Република България е член от 1998 г. Организацията осъществява своята дейност в сътрудничество с националните граждански и военни власти. Организацията осъществява посредничеството на взаимоотношенията между ДП РВД и всички клиенти на Предприятието, на които се оказват аеронавигационни услуги за прелиташ трафик.

Вземанията за предоставени аванси са възникнали във връзка с договори за изграждане на система за автоматизиран контрол и управление на наземното движение на Летище София (A-SMGCS) и за модернизация на система за управление на въздушното движение SATCAS.

10. Данъчни вземания

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Данък добавена стойност за възстановяване	1,971	84
Корпоративен данък за възстановяване	1,251	-
	3,222	84

11. Други вземания

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Съдебни и присъдени вземания	13,845	13,855
Обезценка	(13,778)	(13,791)
Предплатени разходи	3,048	3,354
Вземания за лихви	2,121	2,285
Вземания по проект Danube Fab, финансиран от ЕК	310	-
Гаранции, депозити и други	95	159
Обезценка	(63)	(65)
Вземания от подотчетни лица	-	3
	5,578	5,800

Изменението в обезценката на другите вземания може да бъде представено по следния начин:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Салдо към 1 януари	13,856	13,856
Отписана обезценка	(15)	-
Салдо към 31 декември	13,841	13,856

12. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Парични средства в банки и в брой в:		
- евро	67,251	71,528
- български лева	6,969	1,463
- британски лири	8	5
- щатски долари	7	11
- швейцарски франкове	6	7
Краткосрочни депозити	46,956	46,963
Паричен резерв в БНБ (депозит)	21,514	21,514
Пари и парични еквиваленти в т.ч.	142,711	141,491
Паричен резерв в БНБ	21,514	21,514

Сумата от 21,514 хил. лв., равняваща се на левовия еквивалент на 11 милиона евро, представлява срочен депозит в Българска Народна Банка в съответствие с издадената „Наредба №140 на Министерството на транспорта и съобщенията и Министерство на финансите от 04.12.2001 г. за установяване режима, реда и условията за поддържане и разходване на паричния резерв на ДП РВД”.

Депозитите в търговски банки са в евро и са със срок до 12 месеца. Депозитите са направени при лихвени равнища от 5.15% до 5.80%.

Предприятието няма блокирани пари и парични еквиваленти.

13. Собствен капитал

13.1. Основен капитал

Основният капитал на Предприятието е в размер на 129,758 хил.лв. и е 100% държавна собственост на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията. Стойността му представлява размера на капитала на ГД „РВД” към датата на преобразуването му по реда на чл.62 от Търговския закон.

13.2. Резерви

Всички суми са в '000 лв.	Законови резерви	Други резерви	Общо
Салдо към 01 януари 2011 г.	37,249	107,765	145,014
Разпределение на печалбата за 2010 г.	464	464	928
Безвъзмездно придобити активи	-	745	745
Безвъзмездно придобити активи, отписани през периода	-	(4)	(4)
Салдо към 31 декември 2011 г.	37,713	108,970	146,683
Разпределение на печалбата за 2011 г.	875	875	1,750
Безвъзмездно придобити активи, отписани през периода	-	(1,193)	(1,193)
Данъчен ефект на отписаните активи	-	5	5
Салдо към 31 декември 2012 г.	38,588	108,657	147,245

Законови резерви

Законовите резерви представляват резерв, формиран от преотстъпен данък печалба, регламентиран при изпълнението на определени условия съгласно чл.180 от ЗКПО (отм.). Предприятието е формирало специфичен резерв, равен на преотстъпления до края на 2009г. корпоративен данък в размер на 60% от задължението за данък върху печалбата. Общият размер на резервите, акумулирани от преотстъпен корпоративен данък възлиза на 22,583 хил. лв. за периода 2001 г.- 2009 г. С промяна на ЗКПО в сила от 01.01.2010 г. е отменена разпоредбата за преотстъпване на 60% от корпоративния данък на ДП РВД. Законовите резерви включват още и законови резерви, равняващи се на 10% от нетната печалба за периода от 2001 г. до 2011 г. в съответствие с Наредба 140 от 04.12.2001, издадена от Министерството на транспорта и съобщенията и Министерството на финансите, за поддържане на паричния резерв на Предприятието. Общият размер на резервите, акумулирани от 10% от нетната печалба, възлиза на 16,005 хил.лв. за периода 2001 г. – 2011 г.

Увеличението на законовите резерви през 2012 г. в размер на 875 хил.лв. представлява отчисление от печалбата за 2011 г. във връзка с Наредба 140 от 04.12.2001 за поддържане на паричния резерв.

Общата стойност на законовите резерви към 31.12.2012 г. е в размер на 38,588 хил.лв.

Други резерви

Другите резерви на Предприятието представляват резерви, формирани при придобиването на нетекущи активи - държавна собственост, предоставени за управление от едноличния собственик на капитала, както и натрупаните печалби след всички разпределения от предходни периоди.

Увеличението на другите резерви през 2012 г. представлява разпределението на остатъка от печалбата за 2011 г. - 875 хил.лв. Намалението на други резерви в размер на (1,193 хил.лв.). са активи, предоставени безвъзмездно на Предприятието, които са били

отписани от патримониума на Предприятието, от тях съгласно РМС № 622 от 06.08.2012 г. и РМС № 623 от 06.08.2012 г. (1,176 хил.лв.) и свързаните с тях данъчни ефекти в размер на (5 хил.лв.)

13.3. Дивиденди

В изпълнение на ПМС № 367 от 29.12.2011 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2012 г. ДП РВД прави отчисление в размер на 80% от печалбата за 2011 г. след данъчно облагане, което се изплаща като дивидент на Държавата. Стойността на дивидента, изплатен през 2012 г. е в размер на 7,002 хил.лв.(2011 г.: 3,713 хил.лв.).

14. Възнаграждения на персонала

14.1. Разходи за персонала

Разходите за възнаграждения на персонала включват:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Разходи за заплати и възнаграждения	(84,651)	(84,424)
Разходи за социални осигуровки	(6,046)	(6,237)
Разходи за социални надбавки	(8,647)	(8,977)
Провизии за обезщетения при пенсиониране	(1,733)	(2,619)
Обезщетения при пенсиониране по Кодекса на труда и Колективния трудов договор	(312)	(475)
Разходи за персонала	(101,389)	(102,732)

14.2. Пенсионни и други задължения към персонала

Пенсионните и други задължения към персонала, признати в отчета за финансовото състояние, се състоят от следните суми:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Нетекущи:		
Обезщетения при пенсиониране по Кодекса на труда и Колективния трудов договор	10,053	12,579
Нетекущи пенсионни задължения към персонала	10,053	12,579
Текущи:		
Обезщетения при пенсиониране по Кодекса на труда и Колективния трудов договор	3,954	4,647
Задължения към осигурителни предприятия	1,499	1,846
Краткосрочни задължения към персонала	9,240	14,268
Текущи пенсионни и други задължения към персонала	14,693	20,761

Текущата част от задълженията към персонала представляват задължения към настоящи и бивши служители на Предприятието, които следва да бъдат уредени през 2013 г. Другите краткосрочни задължения към персонала възникват главно във връзка с натрупани

неизползвани отпуски в края на отчетния период и текущите задължения свързани с възнагражденията на персонала.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда и Колективния трудов договор, при прекратяване на договора на служител по повод на неговото пенсиониране, ДП РВД е задължено да изплати определена компенсация, базирана на брутното месечно възнаграждение на служителите. Провизията за компенсиране на пенсионираните служители на Предприятието в съответствие с условията и изискванията, регламентирани в Кодекса на труда и Колективния трудов договор, е изчислена за периода от месец януари 2013 г. до месец декември 2017 г. включително. Предприятието е начислило правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица” на база на прогнозираните плащания за следващите пет години, дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент по безрискови цени на клона. Промените в провизиите за обезщетения при пенсиониране съгласно Кодекса на труда и Колективния трудов договор през годината са представени, както следва:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Настоящата стойност на задължението към 1 януари	17,226	19,108
Разходи за текущ трудов стаж за периода	469	584
Разходи за лихви	818	908
Разходи за минал трудов стаж	103	1,514
Изплатени доходи	(5,770)	(5,409)
Актуерски загуби	1,161	521
Задължения за изплащане на дефинирани доходи към 31 декември	14,007	17,226

Ръководството на Предприятието е направило тези предположения след консултации с независим актюер.

Задълженията за изплащане на дефинирани доходи са изчислени посредством кредитния метод на прогнозираните единици. Кредитният метод на прогнозираните единици представя едно задължение, което ще възникне в един бъдещ момент във времето и се основава на редица предположения. От тази гледна точка методът е чувствителен по отношение на допусканията за стойностите на основните параметри, от които зависи настъпването на задължението и размера на дължимото обезщетение. Основните предположения, от които зависи размерът на задължението, се основават на следните допускания:

- демографски допускания: отразяват вероятността лицата назначени на трудов договор да останат при работодателя и в момента на придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст за тях да възникне задължение за изплащане на обезщетение; лицата могат да отпаднат преди пенсиониране по различни причини - заболяване, смърт и други.

- финансови допускания: прогнозирания ръст на заплатите; процента на дисконтиране, който е използван при изчисляване на задължението е в размер 4.75% годишно, за целия срок на задължението.

Разходите за лихви са включени в отчета за всеобхватния доход на ред „Финансови разходи” (вж. пояснение 24). Всички други разходи, представени по-горе, са включени на ред „Разходи за персонала”. При оценяването на задължението Предприятието признава актюерската печалба или загуба, като приход или разход, съгласно МСС 19 „Доходи на наети лица”.

15. Провизии

Балансовите стойности на провизиите могат да бъдат представени, както следва:

	Провизия за конструктивно задължение към ползвателите на услуги за АНО при прелитане ‘000 лв.	
Балансова стойност към 1 януари 2011 г.	39,198	
Начислени провизии	6,748	
Балансова стойност към 31 декември 2011 г.	45,946	
Начислени провизии	5,623	
Възстановена провизия	(19,682)	
Балансова стойност към 31 декември 2012 г.	31,887	
	2012	2011
	‘000 лв.	‘000 лв.
Нетекущи		
Балансова стойност	9,543	26,835
Текущи		
Балансова стойност	22,344	19,111
	31,887	45,946

Таксовите единици за АНО при прелитане се формират на базата на прогноза на разходите и прогноза за равнището на обслужените единици. До края на 2011 г. таксовата единица за аеронавигационно обслужване при прелитане се формира при прилагането на метода на пълно възстановяване на разходите (full cost recovery). При него и чрез действието на коригиращият механизъм, чрез таксите за прелитане се възстановяват толкова разходи, колкото са действително извършените. В резултат на това възникват отклонения между прогнозната стойност на разходите и фактически отчетените разходи след приключване на финансовата година. Тези отклонения се третираят като „свърхвъзстановяване на разходите” или „непълно възстановяване на разходите” за дейностите, свързани с предоставяне на АНО за „прелитане”.

В случай, че през дадена година е налице свърхвъзстановяване на разходите, т.е. надценяване на приходите, разходите след две години се заплащат с тези средства, като с тях се коригира размера на входящия паричен поток (приходите) в годината „N+2”. И обратно – ако има непълно възстановяване на разходите за годината „N”, сумата на

входящия паричен поток (приходите) след две години се увеличава с размера на непълното възстановяване от годната „N”.

От 2012 г. в изпълнение на Регламент 691/2010 и Регламент 1191/2010 на Европейската комисия, по отношение на таксите за АНО при прелитане се въвежда смяна на метода за пълно възстановяване на разходите. Последният се заменя с метода на установени разходи и схема за споделяне на риска по отношение на планираните разходи и нивото на обслужените единици за всяка календарна година от референтния период, както и по отношение на общия размер на планираните и действителните разходи за целия референтен период.

При метода на пълно възстановяване на разходите по отношение на аеронавигационното обслужване при прелитане, таксовата единица е крайна производна стойност, докато в новия метод на определяне на разходите, таксовата единица е целева стойност. Първоначалният референтен период, през който действа този механизъм е 2012 - 2014 г., а следващите референтни периоди ще са петгодишни от 2015 г. нататък. Въвежда се схема за споделяне на риска по отношение на приходите от и на разходите за обслужване на въздухоплавателните средства, която въвежда редица условности по отношение на направените и възстановяваните разходи.

В резултат на прилагането на Принципите на Евроконтрол и коригирания механизъм, както и с прилагането на Регламент (ЕО) 1794/2006 изменен с Регламент (ЕС) № 1191/2010 на Европейската комисия от 16 декември 2010 г. в сила от 01.01.2012 г. и на Регламент (ЕС) 691/2010 от 29 юли 2010, ръководството на Предприятието е направило преценка, че към датата на финансовия отчет за ДП РВД е налице конструктивно задължение с обща номинална стойност от 32,178 хил.лв. и с настояща стойност 31,887 хил.лв. Отчетеното отклонение между планирани и фактически резултати поражда конструктивно задължение за Предприятието към подзвателите на услуги за АНО при прелитане, което ще бъде уредено до края на 2014 г.

Сумата на признатата провизия е най-добрата приблизителна оценка на разходите, необходими за покриване на настоящото задължение към края на отчетния период.

При оценяването на провизията, ръководството на Предприятието е взело предвид всички обстоятелства, които имат ефект върху очакваното задължение.

В резултат на това номиналната сума за доначисляване към провизията за конструктивно задължение към авиопревозвачите, през 2012 г. е оценена на 3,637 хил.лв. (2011 г.: 6,875 хил.лв.). Поради дългосрочният си характер сумата е дисконтирана, като за дисконтова норма е използвана доходността на безрискови пенни книжа. Такъв дисконтов фактор е избран доколкото Предприятието не се финансира с привлечени средства и ръководството е на мнение, че подобна норма в максимална степен се доближава до приложимата цена на капитала за Предприятието. Дисконтираната сума на очакваното задължение е посочено на ред Други разходи в отчета за всеобхватния доход на стойност 3,600 хил.лв. (2011 г.: 6,464 хил.лв.) Разходите за лихви са включени в отчета за всеобхватния доход на ред „Финансови разходи” (вж. пояснение 24).

На основание действащия механизъм за пълно възстановяване на разходите, натрупаното задължение към 31.12.2010 г. се възстановява на авиооператорите чрез изчисляване на таксовата единица „прелитане“ за 2012 г., в следствие на което през текущия период е възстановена провизия в размер на 19,682 хил.лв., отчетена в намаление на разходите за провизии за периода.

16. Търговски задължения

Търговските задължения, представени в отчета за финансовото състояние, включват следните задължения:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Текущи задължения, свързани с:		
изграждане на система за управление на въздушното движение SATCAS	2,351	1,071
членство в Евроконтрол	1,724	2,121
изграждане на Летищна контролна кула	1,483	-
изграждане на навигационни съоръжения	581	-
за консултантски услуги	221	234
изграждане система за обмен на аеронавигационни съобщения	140	335
Други	1,262	1,259
	7,762	5,020

Всички задължения се погасяват в съответствие с договорените условия.

17. Данъчни задължения

Данъчните задължения включват:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Данъци върху доходите на физическите лица	685	1,097
Данъци върху разходите по ЗКПО	135	110
Корпоративен данък	-	84
	820	1,291

18. Други задължения

Другите задължения на Предприятието имат краткосрочен характер и могат да бъдат обобщени, както следва:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Съдебни задължения	1,536	1,607
Гаранции	212	190
Удръжки по заплати на персонала	376	354
Разчети по застраховане	571	581
Други	90	142
	2,785	2,874

19. Приходи от предоставени услуги

Приходите от предоставени услуги от Предприятието могат да бъдат анализирани, както следва:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Приходи от пътни такси за полетане в обслужваното въздушно пространство на Република България	143,190	155,417
Приходи от такси за използване на радионавигационни средства и полетно обслужване в зоната на летищата	15,707	10,914
	158,897	166,331

20. Други приходи

Другите приходи на Предприятието включват:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Печалба от продажба на нетекущи активи	1,221	-
Приходи от финансиране	900	1,071
Консултантски и технически услуги	63	172
Наеми от ведомствени жилища	60	66
Провеждане на тестове по авиационен английски език и обучение	73	20
Неустойки по договори	53	42
Други	190	172
	2,560	1,543

През периода Дружеството е продало имоти (апартаменти) на свои служители, от които е реализирана печалба в размер на 1,221 хил.лв. Балансовата стойност на продадените имоти е в размер на 523 хил. лв., а тяхната продажна цена- 1 744 хил.лв.

Приходите от финансиране са признати във връзка с изпълнението на проекти, финансирани от Европейската комисия (ЕК): „DANUBE FAB” и “Координация на Доставчици на Аеронавигационно обслужване (ДАО) в рамките на Междинното звено за управление на внедряването (IDSG) на програмата SESAR” в областта на транс европейските транспортни мрежи (TEN –T), както и проекта „Support ad-Hoc to Eastern Region with Pre-Operational Actions on GNSS” (SHERPA), който се финансира по Седма Рамкова програма FP7 на ЕК. За 2012 г. сумата на приходите от финансиране са оценени на 900 хил.лв. (2011 г.:1,071хил.лв.).

Консултантските и техническите услуги на Предприятието представляват предоставяне на технически данни и разработки. За 2012 г. реализираните приходи от такъв вид предоставени услуги е в размер на 63 хил.лв. (2011 хил.лв.:172 хил.лв.).

Приходите от наеми на ведомствени жилища в размер на 60 хил.лв. (2011 г. 66 хил.лв.) са свързани с предоставяне на собствени апартаменти на служители на Предприятието.

21. Разходи за материали

Разходите за материали включват:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Ел.енергия	(1,944)	(1,887)
Топлоенергия	(671)	(613)
Резервни части	(402)	(625)
Други материали	(298)	(176)
Консумативи	(282)	(321)
Гориво и смазочни материали	(226)	(217)
Вода	(144)	(183)
Канцеларски материали	(73)	(87)
Работно облекло и предпазни средства	(62)	(37)
	(4,102)	(4,146)

22. Разходи за външни услуги

Разходите за външни услуги включват:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Членство в Евроконтрол и административни такси	(7,725)	(7,773)
Лицензни такси	(1,452)	(1,740)
Разходи за застраховки	(1,373)	(1,392)
Консултантски услуги и одити	(963)	(844)
Разходи по надзор на навигационно обслужване (ННО) за изпълнение на функциите по чл. 16в от ЗГВ	(901)	-
Поддръжка на оборудване	(772)	(1,131)
Облитане на ОРСТС	(675)	(734)
Комплексно обслужване на УВБ	(641)	(693)
Охрана	(594)	(300)
Разходи за комуникация	(593)	(739)
Повишаване на квалификацията	(504)	(381)
Обслужване на сграден фонд и околни пространства	(345)	(401)
Наем	(124)	(116)
Поддръжка на сграден фонд	(40)	(439)
Реклама	(37)	(67)
Пощенски и куриерски услуги	(29)	(38)
Транспорт	(33)	(50)
Абонамент за периодични издания	(36)	(54)
Финансов одит	(21)	(32)
Други разходи (бривети, такси, измервания и др.)	(341)	(234)
	(17,199)	(17,158)

Бъдещите минимални плащания за следващия период от 1 година по договори за наем са в размер на 116 хил.лв. Плащанията, признати като разходи за оперативен наем за периода, възлизат на 124 хил.лв. (2011 г.: 116 хил. лв.). Тази сума включва минималните лизингови плащания. Сублизингови плащания или условни плащания по наеми не са извършени или получени. Приход от сублизинг не се очаква да бъде реализиран, тъй като всички активи, ползвани по договори за наем, се използват само от Предприятието. Разходите за наем включват основно наем на помещения, съоръжения и кули по сключен договор с „НУРТС България” АД.

23. Други разходи

Другите разходи на Предприятието включват:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Балансова стойност на отписани нетекущи активи	(7,833)	-
Разходи за провизия за конструктивни задължения към авиопревозвачи	(3,600)	(6,527)
Възстановена провизия за конструктивни задължения към авиопревозвачи	19,682	-
Разходи за данъци	(2,156)	(2,465)
Командировки в страната и чужбина	(1,479)	(2,012)
Обезценка на вземания	(878)	(1,162)
Възстановена обезценка на вземания	119	252
Дарения	(159)	(183)
Други	(98)	(100)
	3,598	(12,197)

Отписаните нетекущи активи с балансова стойност 7,833 хил.лв. представляват съоръжения и системи на визуалните аеронавигационни средства/светотехническо осигуряване/. За информация относно причината за отписване виж Пояснение 5.

Детайлно описание на разходите и възстановените суми за провизия за конструктивни задължения е представено в Пояснение 15.

24. Финансови приходи и разходи

Финансовите разходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Разходи за лихви по конструктивни задължения към авиопревозвачи	(2,023)	(284)
Разходи за лихви по изплащане на задължения за обезщетения при пенсиониране	(818)	(908)
Други финансови разходи (банкови такси)	(54)	(43)
Печалба /(Загуба) от промяна във валутните курсове за вземания и задължения	40	(56)
Финансови разходи	(2,855)	(1,291)

Финансовите приходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Приходи от лихви по предоставени депозити	2,638	2,766
Приходи от лихви по текущи банкови сметки	263	81
Приходи от лихви по закъснели плащания от клиенти	148	116
Финансови приходи	3,049	2,963

25. Разходи за данъци върху дохода

Очакваните разходи за данъци, базирани на приложимата данъчна ставка в размер на 10 % (2011 г.: 10 %), и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Печалба преди данъчно облагане	19,518	9,733
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данък	(1,952)	(973)

Корекции за приходи, освободени от данъчно облагане	5,742	3,530
Корекции за разходи, непризнати за данъчни цели	(4,607)	(4,437)
Текущ разход за данък	(817)	(1,880)
Отсрочени данъчни (разходи)/приходи:	(1,168)	899
Възникване на временни разлики	1,407	2,067
Обратно проявление на временни разлики	(2,575)	(1,168)
Разходи за данъци върху дохода	(1,985)	(981)
Отсрочени данъчни разходи, признати директно в капитала	5	-

Пояснение 7 предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви.

26. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Предприятието включват сделки с предприятия с над 50% държавно участие в системата на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията и ключов управленски персонал .

26.1. Сделки с други свързани лица под общ контрол

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Получени услуги		
- Летище София АД	93	-
ГД ГВА- такси за удостоверения за експлоатационна годност	1,086	1,631
Летище Пловдив АД	562	-

26.2. Сделки с ключов управленски персонал

Възнагражденията на ключовия управленски персонал имат краткосрочен характер и за 2012 г. са с общ размер 212 хил.лв., които включват разходи за възнаграждения и разходи за социални осигуровки.

27. Разчети със свързани лица в края на годината

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Текущи		
Вземания от:		
Летище София АД	543	530
Общо вземания от свързани лица	543	530
Текущи		
Задължения към:		
Летище София АД	2,803	2,838
Летище Пловдив АД	13	-
ГД ГВА	-	27
Общо задължения към свързани лица	2,816	2,865

Неуредените разчети от/към Летище София АД са свързани с проект „Реконструкция развитие и разширение на Летище София – ЛОТ Б2 - нова ПИК система и свързаните с нея дейности“, по който ДП РВД финансира работите за метеорологично, светотехническото и навигационно оборудване на новата писта за излитане и кацане.

28. Безналични сделки

През представените отчетни периоди Предприятието е сключило инвестиционни и финансови сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти на стойност 15 хил.лв. (2011 г. : 283 хил.лв.), отнасящи се до начисления на лихви, свързани с финансови активи.

29. Условни активи и условни пасиви

Условните активи на Предприятието представляващи банкови гаранции за изпълнение на договори и авансови плащания са на стойност 5,353 хил.лв., от които по договор със

СЕЛЕКС С.И. са в размер на 1,653 хил.лв., „Главболгарстрой“ ЕАД – 1,852 хил.лв. и Хитт Трафик – 1,135 хил.лв.

Във връзка с конструктивните си задължения, породени от членството на България в Европейския съюз и в международната организация Евроконтрол и прилагането на принципите и споразуменията, валидни за всички страни-членки, ръководството на ДП РВД е установило, че възникват задължения към авиопревозвачите като резултат от свръх възстановени разходи през минали периоди и на база фактическите данни за 2012 г. (споделяне на риска от трафика). Във връзка с прилагането на схемата за споделяне на риска по отношение на разходите, е възможно сумата на конструктивните задължения да бъде променена. Задължаващото събитие ще настъпи или няма да настъпи след края на първия референтен период.

През годината са предявени различни правни искове от и към Предприятието. С изключение на тези, за които вече са начислени провизии, ръководството на Предприятието счита, че отправените искове са несъществени и че вероятността те да доведат до разходи за Предприятието при уреждането им е незначителна. Тази преценка на ръководството е подкрепена от информация, предоставена от Отдел Правно осигуряване, дирекция ПООПиУС в Предприятието.

30. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Предприятието могат да бъдат представени в следните категории:

Финансови активи	Пояснение	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Кредити и вземания:			
Търговски и други вземания	9,11	26,132	26,393
Пари и парични еквиваленти	12	142,711	141,491
		168,843	167,884
Финансови пасиви	Пояснение	2011 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Текущи пасиви:			
Търговски и други задължения	15,18	13,363	10,759
		13,363	10,759

31. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Видовете финансови рискове, на които може да бъде изложено Предприятието са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Управлението на риска на Предприятието се осъществява от неговите органи на управление. Приоритет при управлението на риска е да се осигури финансовата стабилност на Предприятието.

31.1. Анализ на пазарния риск

Дейността на Предприятието се осъществява при условията на Валутен борд при който курсът на българския лев е фиксиран на 1.95583 лв. за 1 евро и не се променя в зависимост от състоянието на валутните пазари и лихвените проценти.

По-голямата част от сделките се осъществяват в евро и български лева. Предприятието е изложено на незначителен валутен риск породен от наличности и транзакции, деноминирани в щатски долари и британски лири. Предприятието няма заеми в чужда валута и не притежава инвестиции в облигации деноминирани в чужда валута.

Финансовите активи и пасиви, които са деноминирани в чуждестранна валута и са преизчислени в български лева към края на отчетния период, са представени, както следва:

	Издаване на краткосрочен риск	
	Щатски долари '000	Британски лири '000
31 декември 2012 г.		
Финансови активи	399	8
Финансови пасиви	(2,480)	-
Общо издаване на риск	(2,081)	8
31 декември 2011 г.		
Финансови активи	11	5
Финансови пасиви	(2,526)	(8)
Общо издаване на риск	(2,515)	(3)

31.1.1. Лихвен риск

Предприятието не е изложено на лихвен риск, тъй като няма заеми и не ползва привлечен капитал, за да финансира дейността си.

31.1.2. Ценови риск

Таксите за аеронавигационно обслужване на въздушното движение се събират по реда и в размери, определени съгласно разпоредбите на Многостранното споразумение за пътните такси от 12.02.1981, Международната Конвенция на Евроконтрол за сътрудничество по безопасност на въздухоплаването от 13.12.1960 г. с последващите изменения и допълнения и консолидирана с Протокола от 27.06.1997 г. и свързаните с тях документи на Евроконтрол, Регламент 1794/2006 и Регламент 1191/2010 на Европейския парламент и Съвета и Наредбата за таксите за използване на летищата за обществено ползване и за аеронавигационно обслужване в Република България. Цената на услугата (таксовата единица) е разходноориентирана и до края на 2011 г. размерът ѝ се определя ежегодно с цел пълно възстановяване на направените разходи. За 2012 г. е приложен режим на споделяне на риска. Предприятието има пряко влияние върху определянето на таксова единица чрез размера на установената разходна база.

31.2. Анализ на кредитния риск

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си. Предприятието е изложено на този риск във връзка с възникване на вземания от клиенти и депозирание на средства. Излагането на Предприятието на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати в края на отчетния период, както е посочено по-долу:

	2012 ‘000 лв.	2011 ‘000 лв.
Групи финансови активи – балансови стойности:		
Пари и парични еквиваленти	142,711	141,491
Търговски и други вземания	26,132	26,393
Балансова стойност	168,843	167,884

Предприятието редовно следи за неизпълнението на задълженията на своите клиенти и други контрагенти и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Предприема действия за намаляване на кредитния риск, посредством установени правила и процедури за събиране на дължимите и неплатени такси за Аеронавигационно обслужване. Степента на събираемост на вземанията от предоставяне на АНО достига 99%.

Предприятието не е предоставяло финансовите си активи като обезпечение по други сделки.

Към датата на финансовия отчет няма необезпечени търговски вземания с изтекъл срок на плащане.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и външна оценка на кредитния рейтинг.

Част от паричните средства, държани като депозит от Предприятието са в Българска Народна Банка и те са предоставени при условията на Наредба, издадена от министъра на транспорта и съобщенията и министъра на финансите.

31.3. Анализ на ликвидния риск

При оценяването и управлението на ликвидния риск. Предприятието отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти, по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Наличните парични ресурси и търговски вземания са в размер, обезпечаващ изходящия паричен поток.

Със Закона за гражданското въздухоплаване е регламентирано, че срещу имуществото на Предприятието не може да се насочва принудително изпълнение, нито да се открива производство по несъстоятелност.

За гарантиране на платежоспособността на ДП „РВД” се установява паричен резерв в размер 11 млн. евро, който е регламентиран с Наредба №140 на Министерството на транспорта и съобщенията и Министерство на финансите от 04.12. 2001 г. за установяване режима, реда и условията за поддържане и разходване на паричния резерв на ДП „РВД”.

Паричният резерв представлява срочен валутен депозит на ДП „РВД” в БНБ, при съответните общи депозитни условия на банката в размер на 11 млн.евро.

32. Политика и процедури за управление на капитала на ДП РВД

Целите на Предприятието във връзка с управление на капитала са да осигури способността на Предприятието да продължи да съществува като действащо предприятие.

Политиката на Предприятието е да се финансира чрез собствени средства или да използва безвъзмездни финансираня за определени проекти.

33. Събития след края на отчетния период

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на финансовия отчет и датата на предоставянето му за одобрение от Управителния съвет, които да имат съществен ефект върху финансовия отчет за 2012 г.

Определен е размерът на осреднената базова таксова единица за аеронавигационно обслужване за прелитане в размер на 36.49 евро за 2013 г. (2012 г. : 36.56 евро)

34. Одобрение на финансовия отчет

Финансовият отчет към 31 декември 2012 г. (включително сравнителната информация) е одобрен от Генералния директор на 08.03.2013 г.

Одитираният финансов отчет на Предприятието е предоставен за приемане от Управителния съвет.